

Jaka jest nasza szkoła?

Uczniowie, nauczyciele i rodzice

Przygotowała: Anna Giza-Poleszczuk

Spis treści

- Szkoła jako mikrosystem
- Opis badania, cele i metoda
- Wyniki
 - Atmosfera w szkole
 - Przemoc w szkole – skala i rodzaje zjawiska
- Podsumowanie

Szkoła jako mikrosystem

Interakcje *częste, intensywne*:
pamięć, uczenie się...

Interakcje *angażujące całą osobę*:
- kształtowanie tożsamości,
samooceny

Wysokie koszty wyjścia z systemu
(„nie ma ucieczki”)

Wiedza wspólna: życie toczy się
na oczach publiczności („nie ma
szans na prywatyzację porażki”)

O badaniu

↘ Opis badania

↘ Cele

↘ Metoda

Badanie

- Badanie zostało przeprowadzone na zlecenie **Profile sp. z o.o.**, koordynatora programu „Szkoła bez przemocy”
- Projekt badania i analiza danych: zespół badawczy z **Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego**:
 - Prof. Anna Giza-Poleszczuk
 - Agata Komendant-Brodowska
 - Anna Baczek-Dombi
- Badanie zrealizowało **Centrum Badania Opinii Społecznej**

Cele badania

- Określenie skali problemu przemocy w szkole
- Analiza czynników systemowych w kontekście przemocy, m.in.:
 - Atmosfera szkolna
 - Demokracja w szkole
 - Kapitał społeczny uczniów

Metoda

- Badanie kwestionariuszowe:
 - Uczniów N=3169
 - Nauczycieli N=883
 - Rodziców N=2301 (w tym rodzice dzieci w wieku szkolnym N=428)
- Próba:
 - Reprezentatywna próba szkół 150 szkół
 - Dodatkowa próba szkół w Programie 30 szkół
- Kwestionariusz
 - Pytania porównawcze dla 2006 roku – powtórzenie części kwestionariusza z poprzedniej fali badania
 - Pytania wskaźnikowe na potrzeby porównań międzynarodowych – uzgodnione z prof. Erikiem Debarbieux (Międzynarodowe Obserwatorium Przemocy w Szkole)

Wyniki

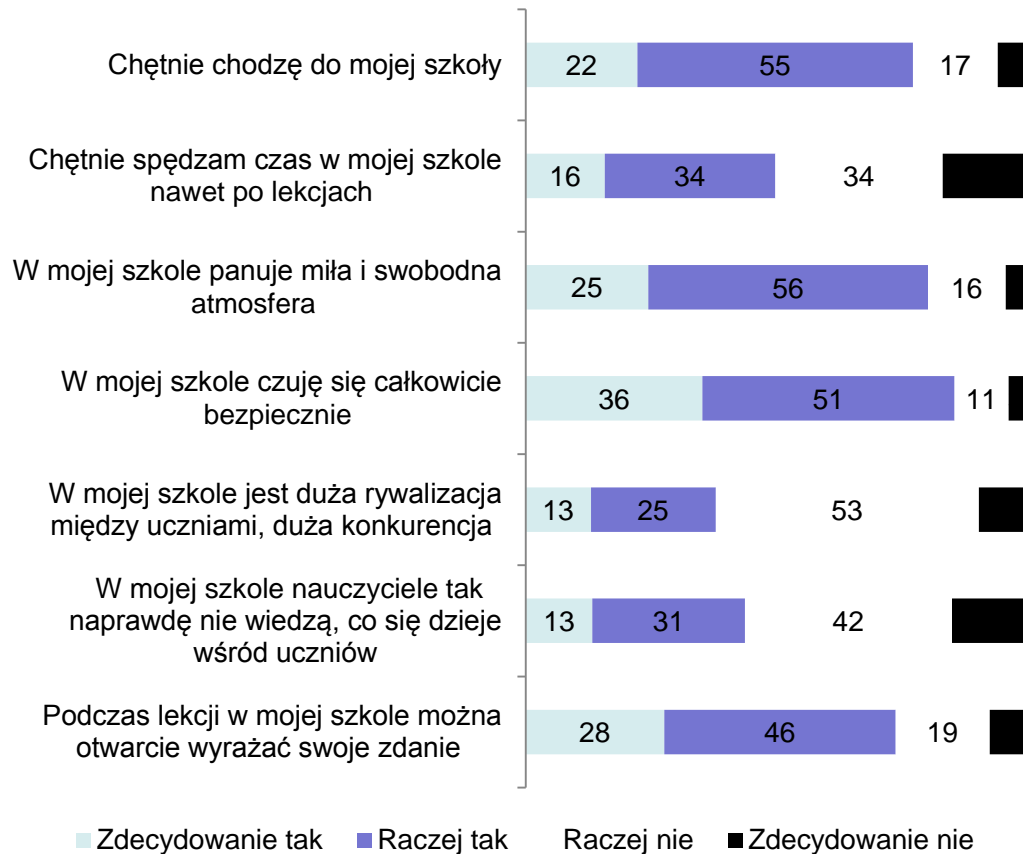
- ↘ Atmosfera w szkole
- ↘ Przemoc w szkole – skala i typy

ATMOSFERA W SZKOLE

Atmosfera w szkole

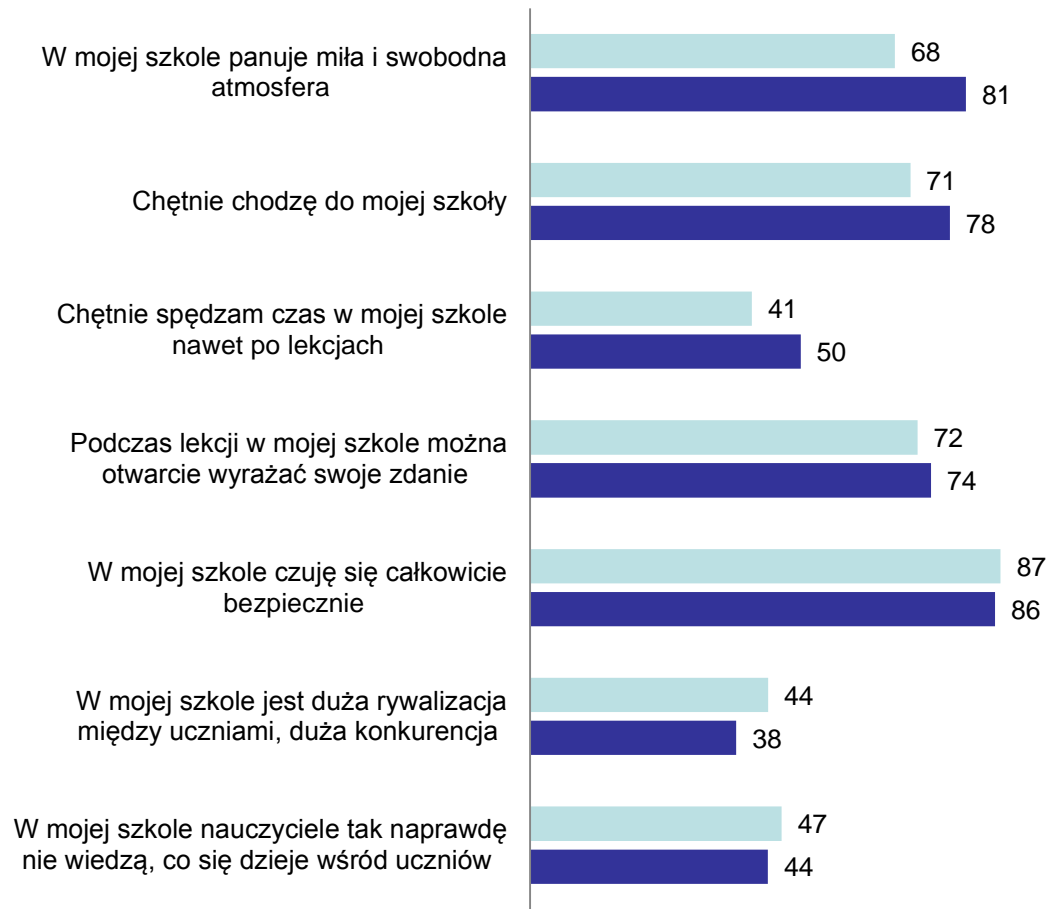
GŁÓWNE ASPEKTY

Ogólna opinia o atmosferze w szkole (1/5)

- Uczniowie ogólnie dobrze oceniają atmosferę w swoich szkołach.
- Większość uczniów chętnie chodzi do szkoły.
- Jedynie 14% uczniów nie czuje się w swojej szkole bezpiecznie.

Ogólna opinia o atmosferze w szkole (2/5)

- W porównaniu z rokiem 2011 opinie uczniów o atmosferze panującej w ich szkołach w większości przypadków uległy poprawie.
- Największe zmiany odnotowano w przypadku stwierdzeń dotyczących ogólnej opinii o atmosferze w szkole oraz chodzenia do szkoły i spędzania w niej czasu (odpowiednio 13, 7 i 9 punktów procentowych).
- Poczucie bezpieczeństwa uczniów nie uległo zmianie.

2011: N=3169;
2006: N=3085

POPRAWA

2011

Wyłączono braki danych. Odsetki w są wynikiem zsumowania odpowiedzi: „zdecydowanie się zgadzam” oraz „raczej się zgadzam”.

Ogólna opinia o atmosferze w szkole (3/5)

- Im uczniowie starsi, tym mają gorsze ogólnie zdanie o panującej w szkole atmosferze.
- Uczniowie szkół podstawowych chętniej chodzą do szkoły i spędzają w niej czas niż ich starsi koledzy. Jedynie 1/3 uczniów szkół ponadgimnazjalnych twierdzi, że chętnie spędza czas w szkole.
- Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych czują się w szkole bezpieczniej niż ich młodsi koledzy.
- Wraz z przechodzeniem przez kolejne szczeble edukacji zmniejsza się poczucie rywalizacji między uczniami.

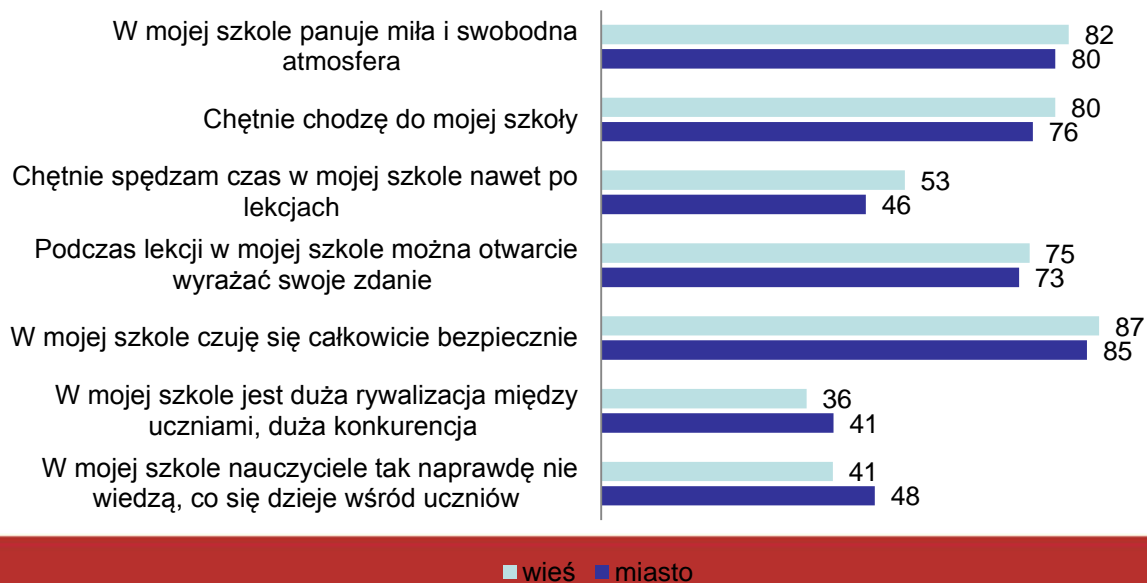
2011: N=3169;
2006: N=3085

Wyłączono braki danych. Odsetki w są wynikiem zsumowania odpowiedzi: „zdecydowanie się zgadzam” oraz „raczej się zgadzam”.

Ogólna opinia o atmosferze w szkole (4/5)

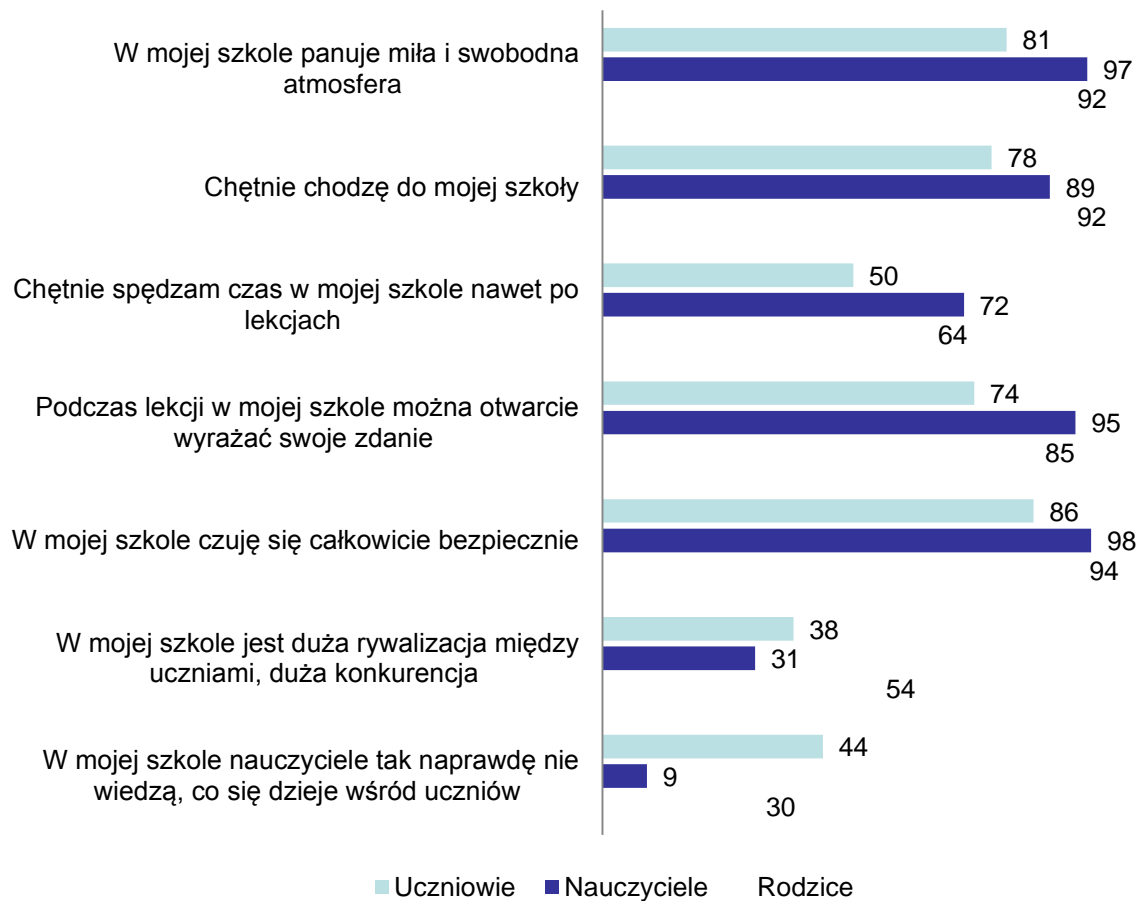
- Ogólna opinia o atmosferze w szkole jest w przypadku dziewcząt i chłopców podobna (82 i 80%). Jednakże przypadku większości stwierdzeń szczegółowych dziewczęta mają o atmosferze panującej w szkole lepsze zdanie niż chłopcy.

- Widoczne są wyraźne różnice ze względu na miejsce zamieszkania. Z wyjątkiem ogólnej opinii o atmosferze i poczucia swobody w wyrażaniu zdania szkoły wiejskie wypadają w oczach uczniów lepiej od miejskich.

N=3169 Wyłączono braki danych. Odsetki w są wynikiem zsumowania odpowiedzi: „zdecydowanie się zgadzam” oraz „raczej się

Ogólna opinia o atmosferze w szkole (5/5)

- Nauczyciele i rodzice mają znacznie lepsze zdanie o szkole niż uczniowie.
- Rodzice częściej niż uczniowie uważają, że w szkole jest dużą rywalizacją i konkurencją.

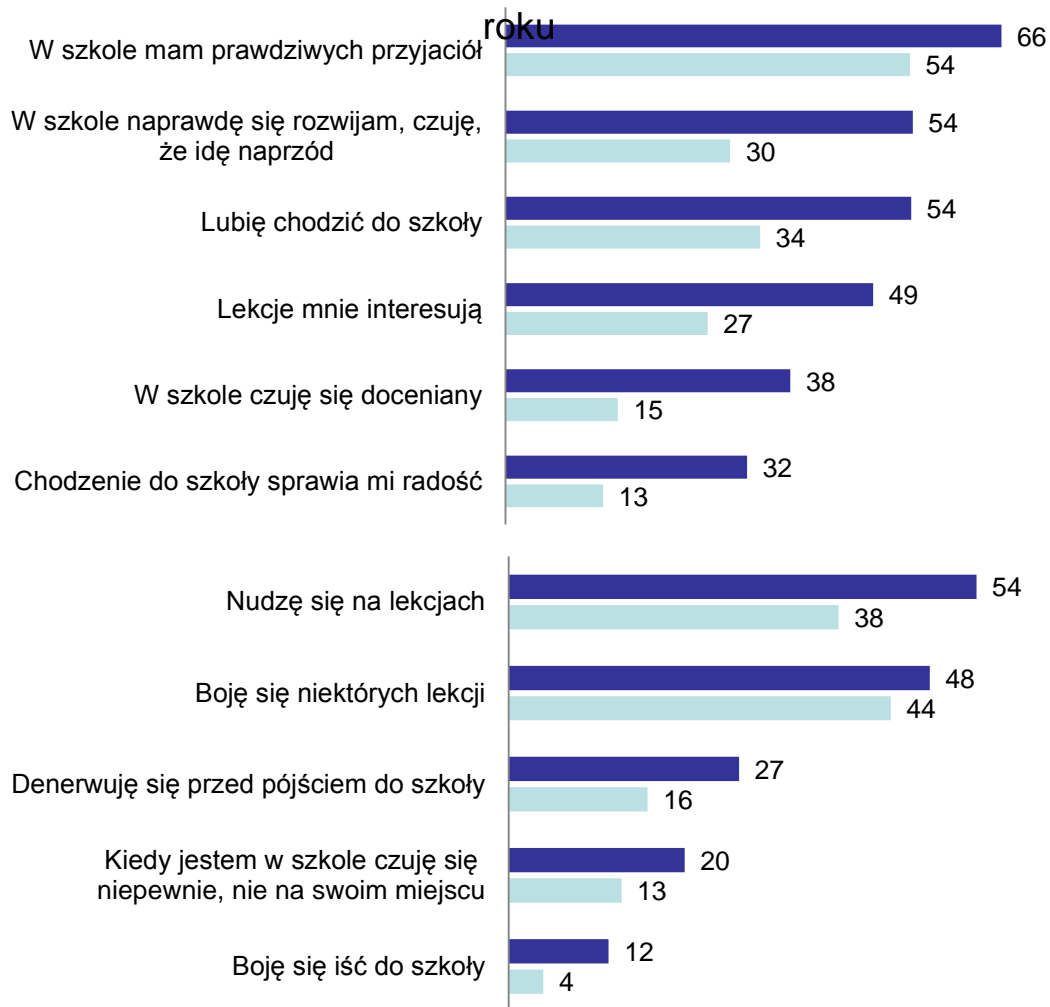
UCZNIOWIE, N=3169
 NAUCZYCIELE, N=883
 RODZICE DZIECI W WIEKU SZKOLNYM,
 N=428

Wyłączono braki danych. Odsetki w są wynikiem zsumowania odpowiedzi: „zdecydowanie się zgadzam” oraz „raczej się zgadzam”.

Uczniowie wyrażali opinie o szkole, w której się uczą, nauczyciele o szkole, w której pracują, a rodzice o szkole, do której uczęszczają ich dzieci, w związku z tym stwierdzenia miały

Uczucia doznawane w szkole (1/2)

Uczucia doznawane w szkole – odsetki uczniów w 2006 i 2011 roku

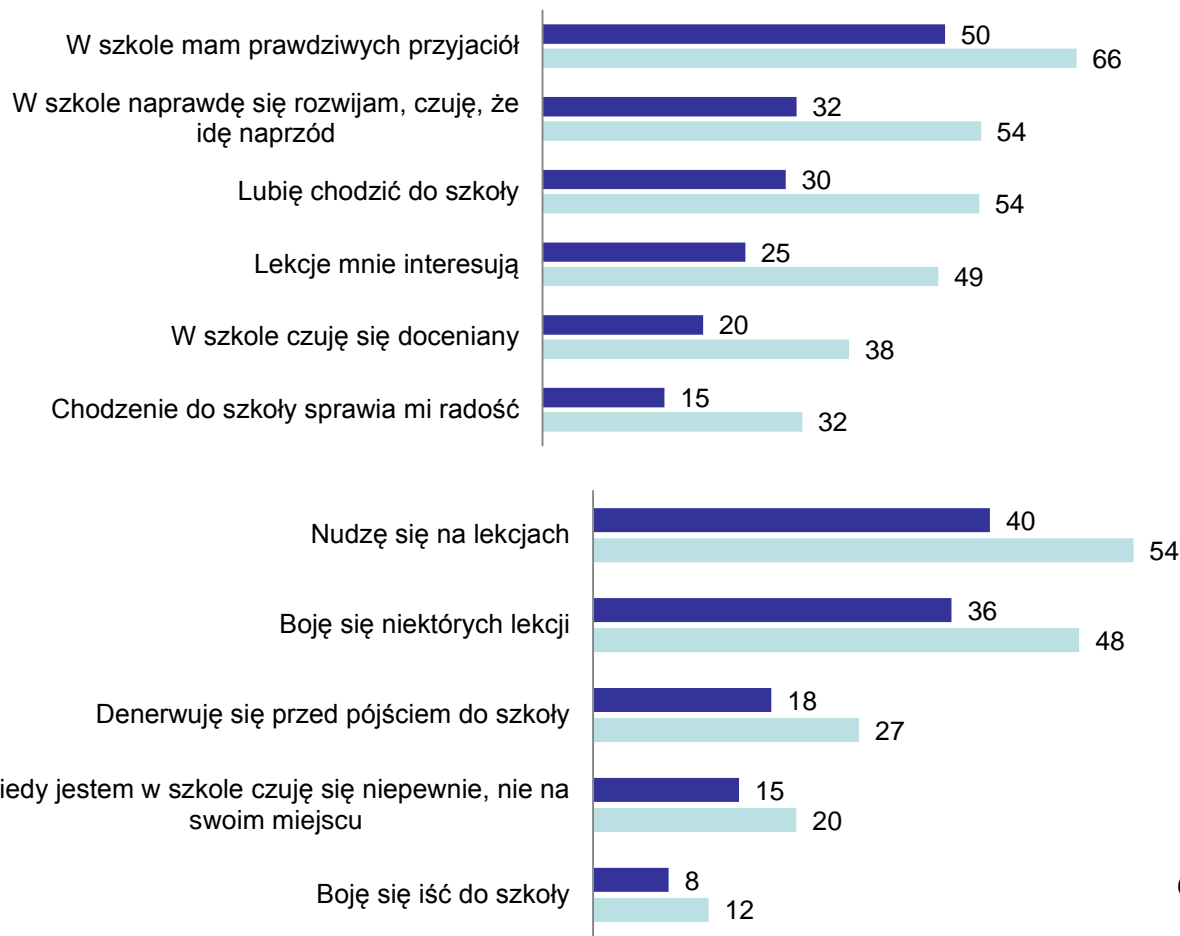
- W ciągu ostatnich 5 lat hierarchia uczuć doznawanych w szkole nie uległa wyraźnej zmianie. Wyjątkiem jest stwierdzenie „nudzę się na lekcjach” które w hierarchii uczuć negatywnych zajęło pierwsze miejsce.
- Zmiany odsetków poszczególnych wskazań można tłumaczyć zmienioną formą graficzną pytania.
- Aż 2/3 uczniów twierdzi, że w szkole ma prawdziwych przyjaciół. Połowa czuje, że się rozwija w szkole, lubi do niej chodzić i interesują ich lekcje. Ponad dwukrotnie więcej uczniów wskazuje, że czują się doceniani i chodzenie do szkoły sprawia im radość.

2011: N=3169;
2006: N=3085

Odsetki w są wynikiem zsumowania odpowiedzi: „zdecydowanie się zgadzam” oraz „raczej się

Uczucia doznawane w szkole (2/2)

Uczucia doznawane w szkole najczęściej – odsetki uczniów w 2006 i 2011 roku

■ Uczucia najczęściej doznawane

■ Uczucia doznawane w szkole

- W przypadku pytania o uczucia doznawane w szkole ponownie hierarchia uczuć pozostała bez zmian. Zmienione odsetki można tłumaczyć zmienioną formą graficzną pytania.
- **3 najczęściej doznawane uczucia to: "mam przyjaciół", "nudzę się" i "boję się niektórych lekcji"**.
- Pierwsze pozytywne uczucie związane z samym procesem uczenia się (przekonanie, że uczeń w szkole się rozwija) pojawia się dopiero na 4. miejscu, wymienia je 32% uczniów.

2011: N=3169;

2006: N=3085

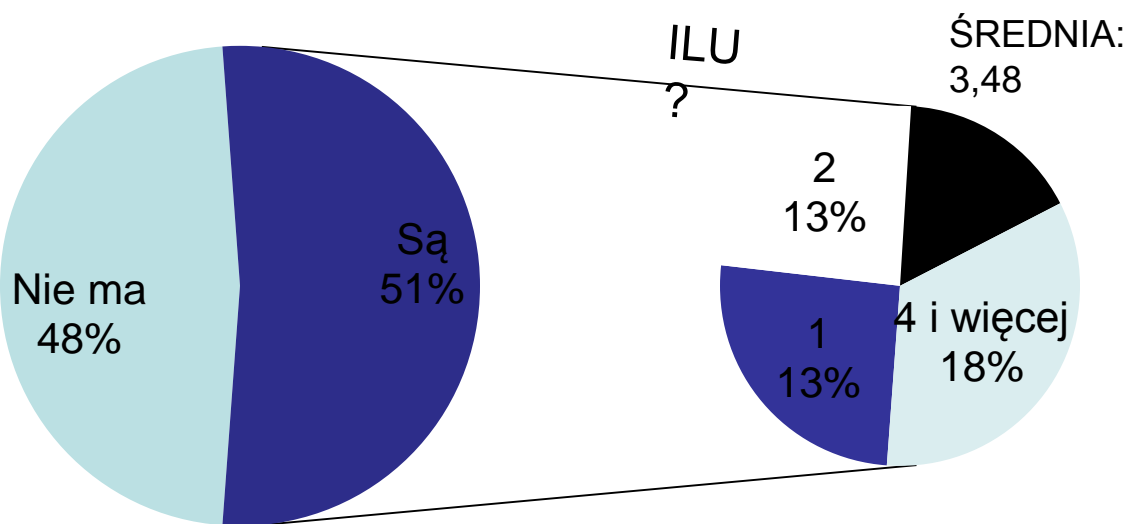
Odsetki w są wynikiem zsumowania odpowiedzi: „zdecydowanie się zgadzam” oraz „raczej się zgadzam”.

Atmosfera w szkole

RELACJE MIĘDZY UCZNIAMI

Unikanie kontaktów w klasie (1/2)

Czy w twojej Czy w Twojej klasie są takie osoby, od których najchętniej trzymał(a)byś się z daleka, z którymi starasz się nie utrzymywać kontaktów?

- Ponad połowa uczniów twierdzi, że w ich klasie są osoby z którymi starają się nie utrzymywać kontaktów. W porównaniu z rokiem 2006 powyższy odsetek nieznacznie spadł – o 4 p.p.
- Połowa z nich twierdziła, iż są to 1 - 2 osoby., ale dla aż 1/3 było to 4 lub więcej osób. Nie zaobserwowano tu istotnych różnic w porównaniu z rokiem 2006.
- Średnia podanej liczby osób wynosi 3,48 takich osób.
- Nieco częściej takie osoby w klasie miały dziewczęta niż chłopcy (odpowiednio: 57 i 50%).
- Częściej odpowiedzi twierdzącej udzielały osoby w gorszej sytuacji materialnej (64% wskazań vs. 50 i 54% u osób będących w porównywalnej lub lepszej sytuacji w porównaniu z rodzinami rówieśników).
- Odsetek ten nieznacznie spada wraz z kolejnymi etapami nauki (56, 53, 51% odpowiednio w szkołach podstawowych, gimnazjum i ponadgimnazjalnych).

Unikanie kontaktów w klasie (2/2)

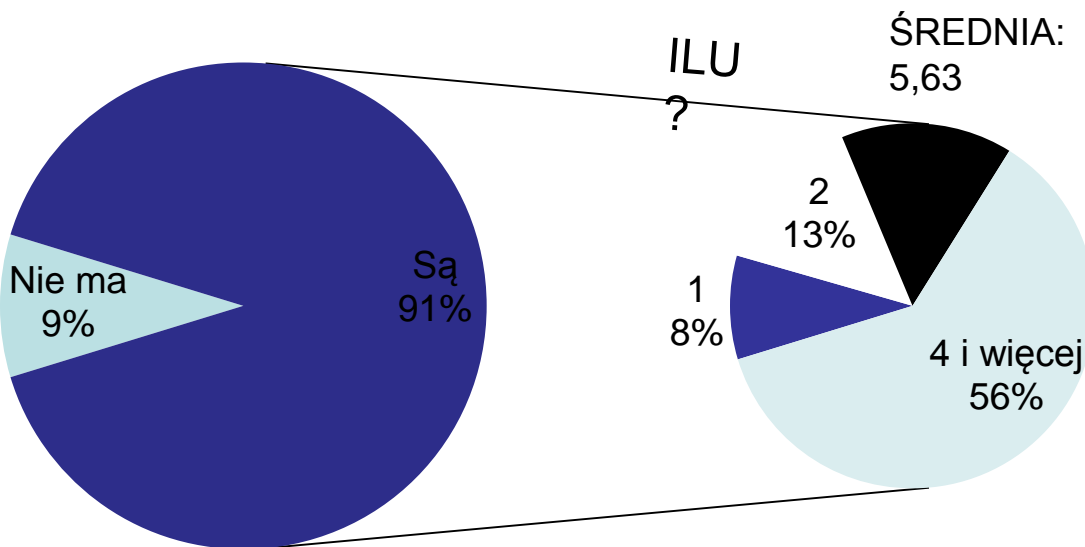
Czy w twojej Czy w Twojej klasie są takie osoby, od których najchętniej trzymał(a)byś się z daleka, z którymi starasz się nie utrzymywać kontaktów?

- W poszczególnych województwach odsetki wskazań były zróżnicowane. Najwięcej odpowiedzi twierdzących udzieliли uczniowie z województw lubuskiego, świętokrzyskiego, kujawsko-pomorskiego i podlaskiego (ponad 60%), najmniej z małopolskiego, lubelskiego, podkarpackiego i śląskiego (poniżej 50%).

Przyjaźnie w klasie (1/2)

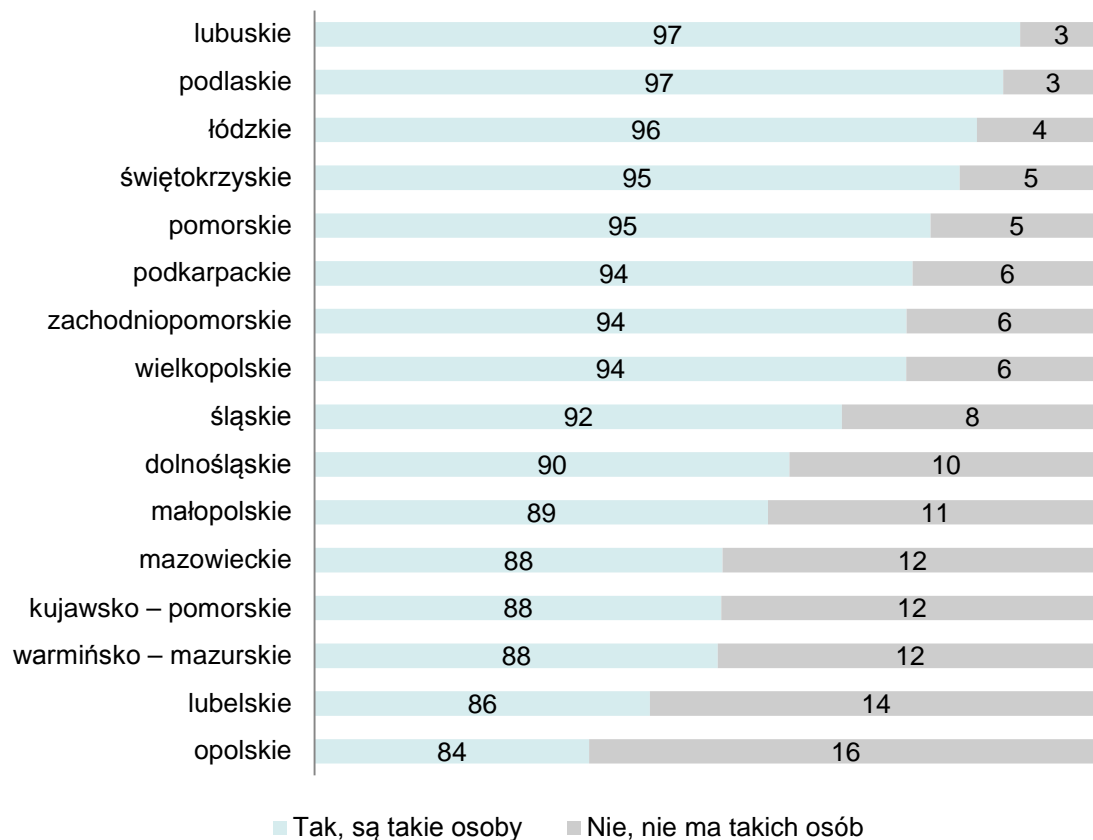
Czy w Twojej klasie są takie osoby, z którymi naprawdę się przyjaźnisz, na których Ci zależy, z którymi najchętniej spędzałbyś czas?

- Prawie wszyscy uczniowie (91%) twierdzą, że w ich klasie są osoby, z którymi się przyjaźnią. Wynik ten jest identyczny z uzyskanym w 2006 roku.
- Ponad połowa badanych uczniów ma w klasie 4 i więcej przyjaciół.
- Średnia podanej liczby osób wynosi 5,63.
- Nieznacznie częściej przyjaciół w klasie miały dziewczęta niż chłopcy (odpowiednio: 94 i 89%).
- Odsetek ten w niewielkim stopniu spada wraz z kolejnymi etapami nauki (94, 91 i 89% odpowiednio w szkołach podstawowych, gimnazjum i ponadgimnazjalnych)

Przyjaźnie w klasie (2/2)

Czy w twojej Czy w Twojej klasie są takie osoby, od których najchętniej trzymał(a)byś się z daleka, z którymi starasz się nie utrzymywać kontaktów?

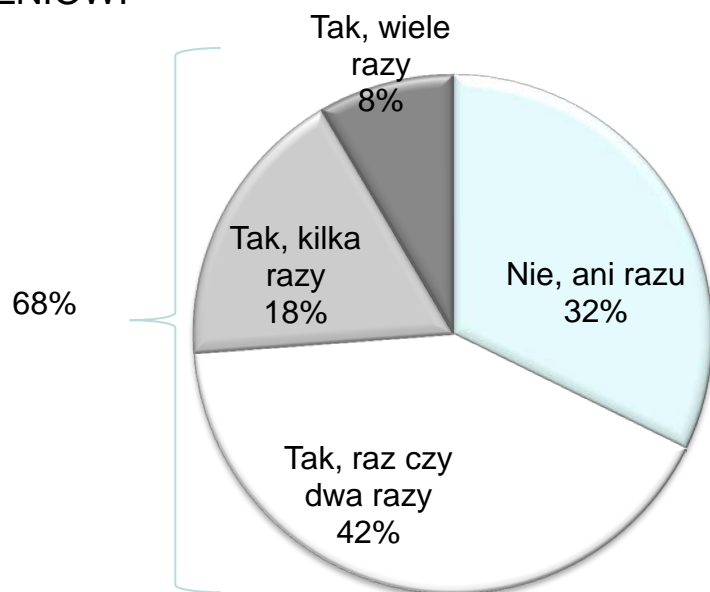

- W poszczególnych województwach odsetki wskazań były zróżnicowane. Najwięcej odpowiedzi twierdzących udzielili uczniowie z województw lubuskiego i podlaskiego (97% wskazań), najmniej z lubelskiego (86%).

Konflikty w klasie

Czy w ciągu ostatnich kilku miesięcy zdarzyło Ci się mieć jakieś nieporozumienie, konflikt z którymś z kolegów/koleżanek z klasy?

UCZNIOWIE

Konflikty są zjawiskiem powszechnym. **Tylko 1/3 uczniów nie zdarzył się w ciągu ostatnich miesięcy żaden konflikt ani nieporozumienie z kolegami z klasy.** W blisko połowie przypadków taki konflikt się zdarzył, ale raz lub dwa razy.

- **W porównaniu z rokiem 2006 nie zaszły istotne zmiany w odpowiedzi na powyższe pytanie** (wówczas 31% nie miało konfliktu, 44% raz lub dwa, 17% kilka a 8% wiele razy)
- Nie widać wyraźnych różnic w odpowiedziach ze względu na płeć czy wielkość miejscowości zamieszkania.
- Nieporozumienia wyraźnie częściej zdarzają się uczniom z rodzin gorzej usytuowanych w porównaniu z rówieśnikami (24% nie miało żadnego nieporozumienia)
- Znacznie mniej konfliktów jest w szkołach ponadgimnazjalnych (41% nie miało konfliktu w porównaniu z 28% w pozostałych typach szkół). Jest to zgodne z wynikami sprzed 5 lat (39%).
- Wynik ten jest **bardzo odległy od poglądów rodziców** na temat konfliktów w jakich biorą udział ich dzieci. **Jedynie 15% rodziców odpowiedziało na powyższe pytanie dotyczące jego dziecka twierdząco.**

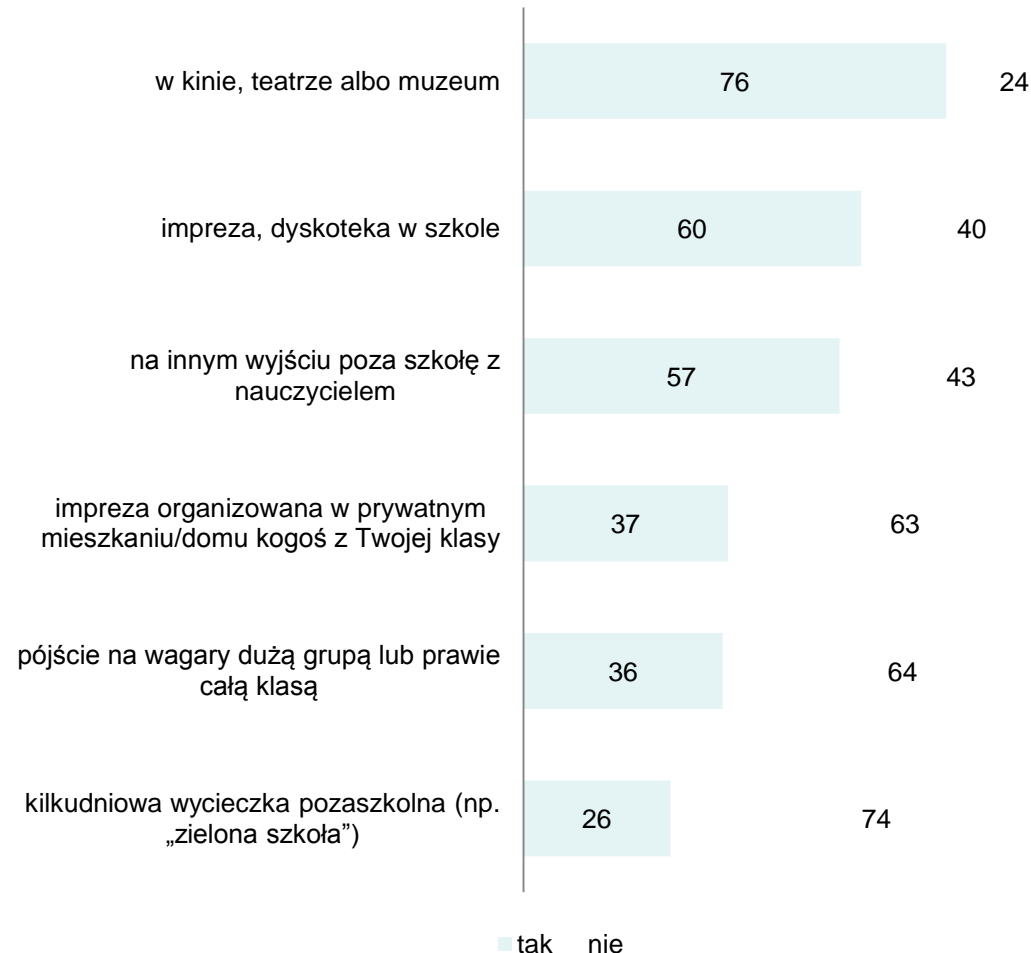
RODZICE

Tak
15%

Nie
85%

Integracja szkolna

W których z poniższych wydarzeń twoja klasa brała udział w ostatnim roku szkolnym?

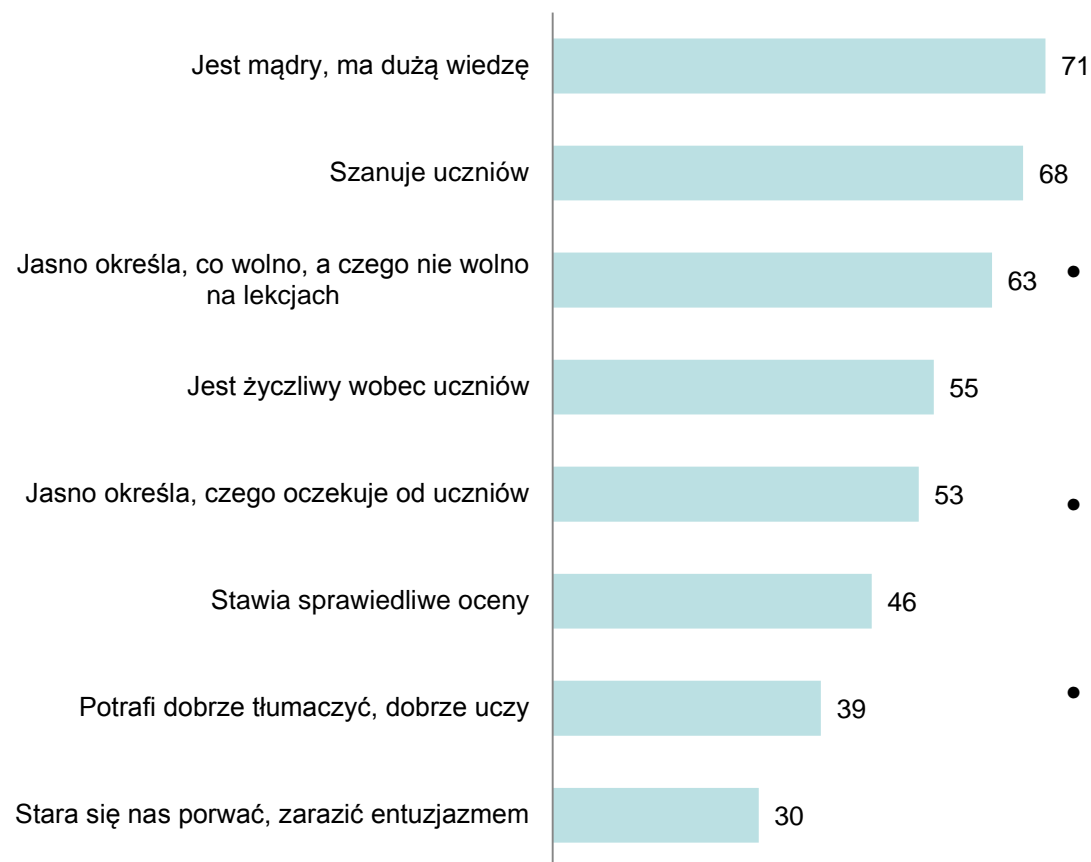
- **Najczęściej wskazywaną przez uczniów okazją do integracji klasy są wizyty w kinie, teatrze i muzeum** – uczestniczyło w nich 76% badanych uczniów. Drugie w kolejności są imprezy i dyskoteki organizowane w szkole (60%).
- **Warto zwrócić uwagę na mniej formalne okazje do integracji** – ponad 1/3 uczniów wskazała na imprezy organizowane u kogoś z kolegów i niewiele mniejszy odsetek (36%) zaznaczył pójście na wagary dużą grupą lub całą klasą.

Atmosfera w szkole

RELACJE MIĘDZY UCZNIAMI A NAUCZYCIELAMI

Ogólna opinia o kluczowych nauczycielach – cechy pozytywne

Które z poniższych cech opisują twojego wychowawcę oraz nauczycieli języka polskiego i matematyki?

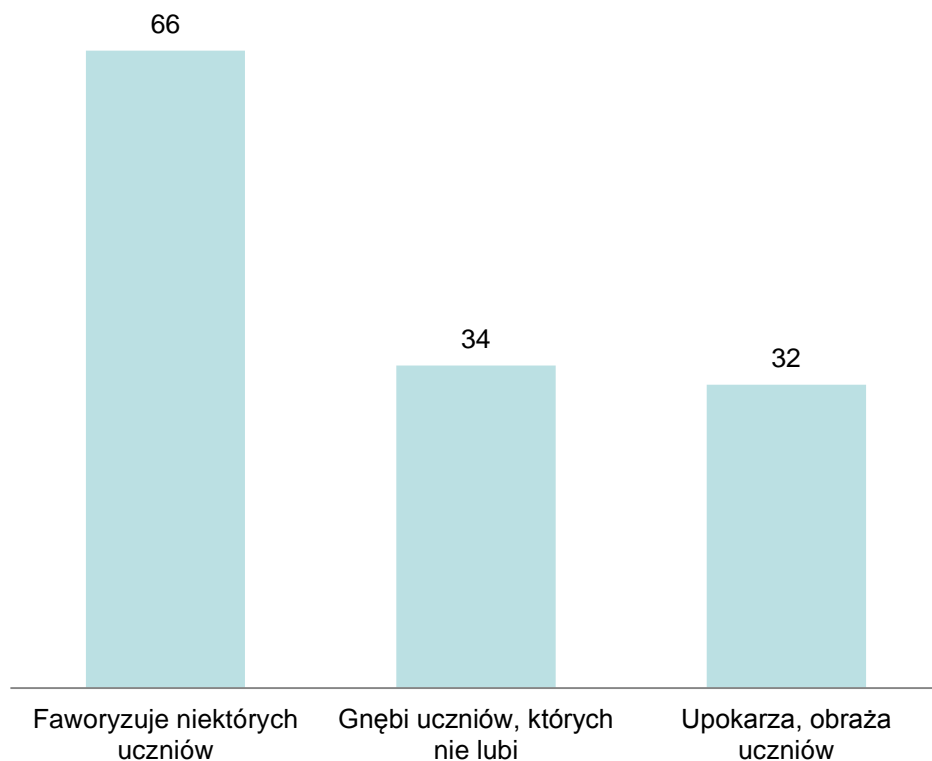
- Uczniowie dobrze oceniają swoich nauczycieli pod względem wiedzy, szacunku do uczniów i jasnego określenia zasad panujących na lekcji. Te odpowiedzi jako dotyczące trzech „kluczowych” nauczycieli (wychowawca, matematyk, polonista) wskazywało odpowiednio 71, 68 i 63% uczniów.
- Jedynie po ok. 1/3 uczniów doceniała zdolności pedagogiczne swoich nauczycieli - umiejętność dobrego tłumaczenia oraz to, że starają się ich porwać i zarazić entuzjazmem
- Entuzjazm częściej charakteryzował nauczycieli matematyki (67% w porównaniu z 57% u polonistów i 61 wychowawców)
- Praktycznie wszyscy uczniowie mają przynajmniej jednego z tych trzech nauczycieli posiadającego wymienione pozytywne cechy (97-99%)

N=3169

W przypadku gdy wychowawca był jednocześnie polonistą lub nauczycielem matematyki w danej klasie analiza prowadzona dla 2 nauczycieli

Ogólna opinia o kluczowych nauczycielach – cechy negatywne

Cecha charakteryzuje co najmniej jednego z 3 nauczycieli:

- Bardzo rzadko zdarzały się wskazania na negatywne zachowania jak gnębienie czy upokarzanie uczniów u 3 kluczowych nauczycieli równocześnie (po 2% wskazań).
- Jednak po ok 1/3 uczniów ma co najmniej jednego takiego nauczyciela.
- Blisko 2/3 twierdzi, że choć jeden z wymienionych nauczycieli faworyzuje uczniów, zaś 12% że cecha ta charakteryzuje wszystkich kluczowych nauczycieli.

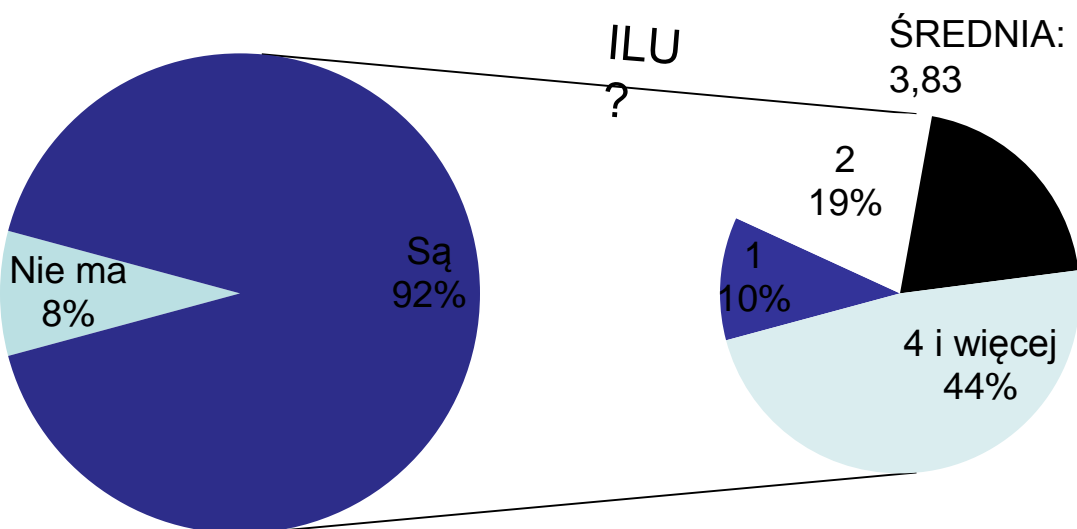
N=3169

W przypadku gdy wychowawca był jednocześnie polonistą lub nauczycielem matematyki w danej klasie analiza prowadzona dla 2 nauczycieli

Nauczyciele szanowani i lubiani

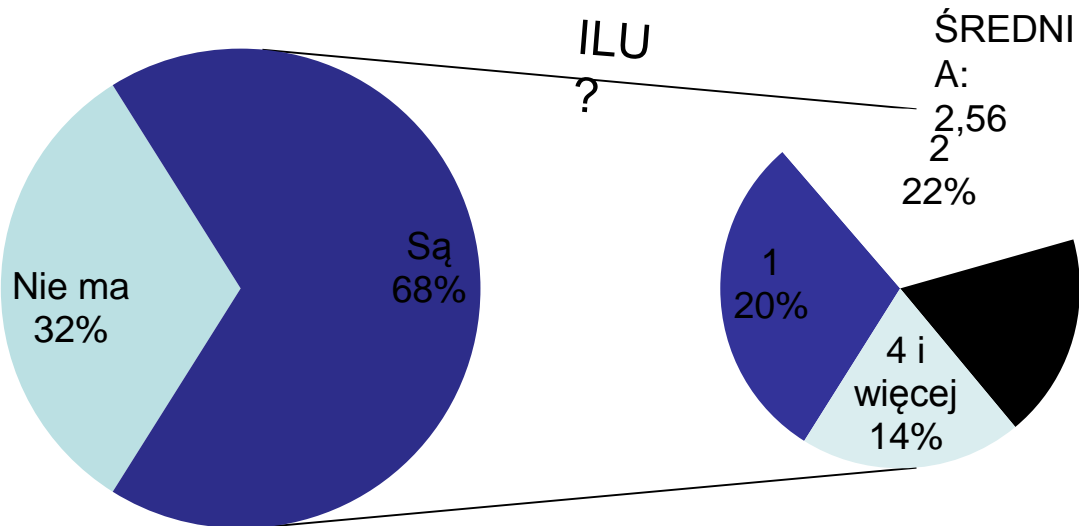
Czy w twojej szkole są tacy nauczyciele, których naprawdę szanujesz i lubisz, z którymi najchętniej byś chciał(a) mieć wszystkie lekcje, gdyby to było możliwe?

- **Niemal wszyscy uczniowie (93%) mają w swojej szkole nauczycieli, których naprawdę szanują i lubią.** Wynik ten jest niemal identyczny z uzyskanym w 2006 roku.
- W blisko połowie przypadków jest to 4 i więcej nauczycieli. Średnia liczba podanych nauczycieli wynosi 3,83.
- Odsetek ten w niewielkim stopniu spada wraz z kolejnymi etapami nauki (94, 93 i 90% odpowiednio w szkołach podstawowych, gimnazjum i ponadgimnazjalnych), co również jest zgodne z wynikami sprzed 5 lat.

Nauczyciele unikani (1/2)

Czy w twojej szkole są tacy nauczyciele, których najchętniej byś unikał(a), z którymi nie chciał(a)byś mieć lekcji?

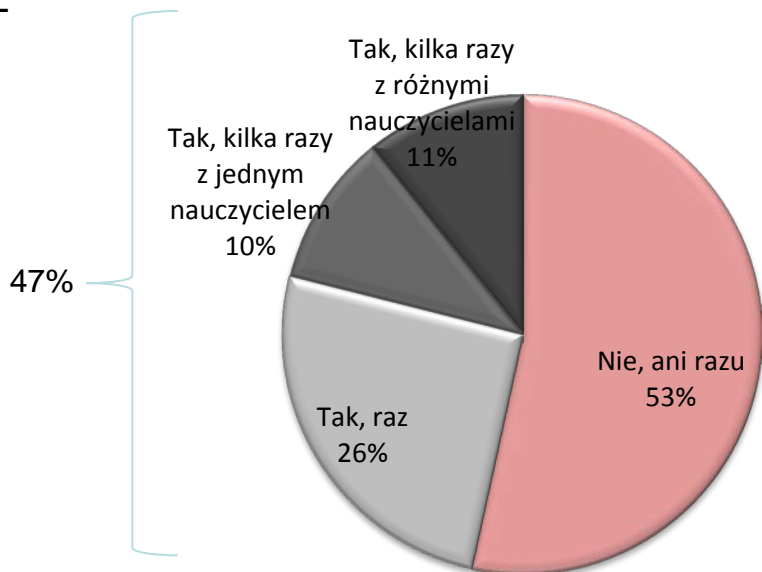

- Blisko **70% uczniów chętnie unikałaby kontaktu z choć jednym z uczących w szkole nauczycieli**. Odsetek ten nie zmienił się istotnie w porównaniu z rokiem 2006 (71%).
- Dla ponad połowy takich uczniów jest to 1-2 nauczycieli. Średnia liczba podanych osób wynosi 2,56.
- Częściej twierdząco odpowiadali tu mieszkańcy miast niż wsi (odpowiednio 74% i 64%) oraz uczniowie z rodzin gorzej usytuowanych w porównaniu z rówieśnikami (77%).
- Lepiej oceniani są nauczyciele w szkołach podstawowych niż w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych (58% vs. 75% i 84% odpowiedzi twierdzących). Jest to zgodne z wynikami sprzed 5 lat (wówczas było odpowiednio: 58, 73, 82%)

Konflikty z nauczycielami (1/2)

Czy w ciągu tego roku szkolnego zdarzyło Ci się mieć jakieś nieporozumienie, konflikt z którymś z nauczycieli?

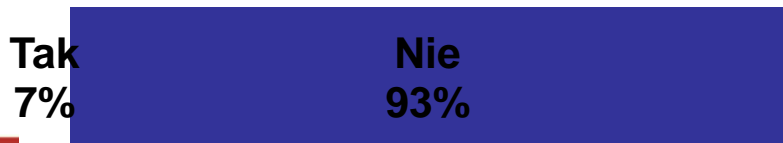
UCZNIOWIE

Blisko połowa uczniów miała nieporozumienie bądź konflikt z przynajmniej jednym nauczycielem. Z tego w ponad połowie przypadków był to incydent jednorazowy.

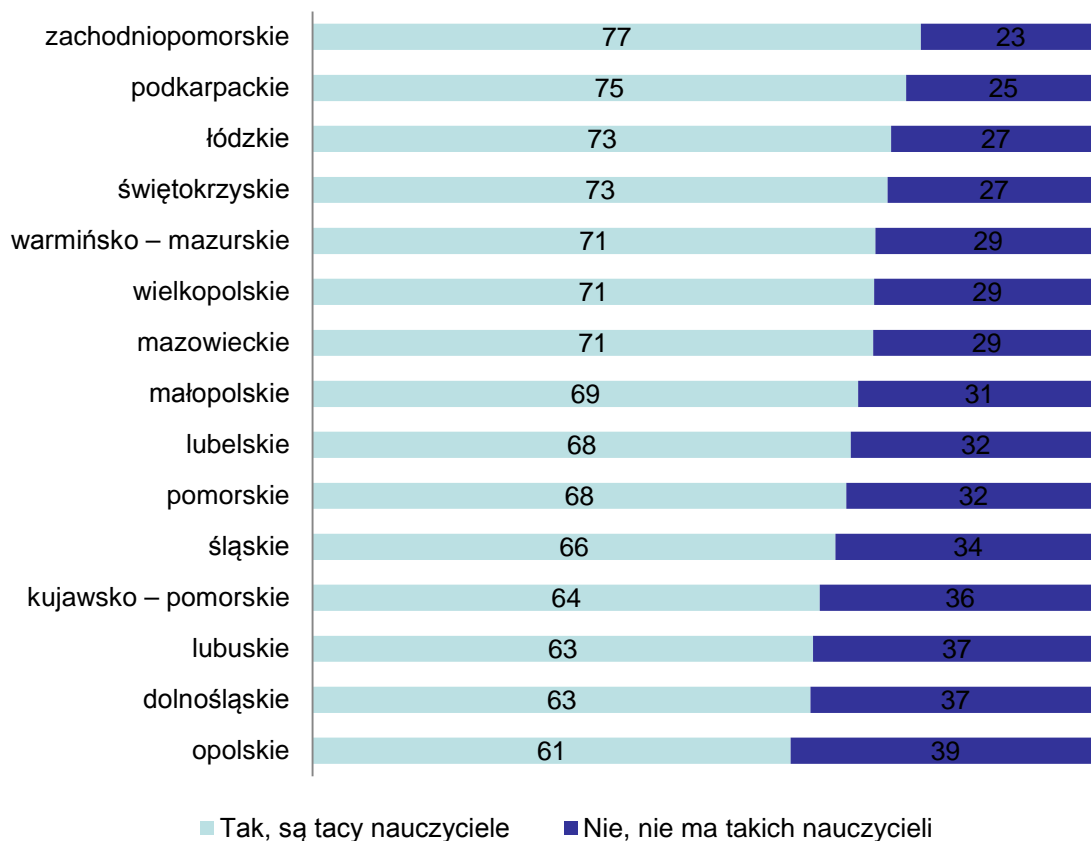
- **W porównaniu z rokiem 2006 nie zaszły duże zmiany w odpowiedzi na powyższe pytanie.** Wówczas również 53% nie miało konfliktu, 32% raz z jednym nauczycielem (niewielki spadek), 10% kilka z jednym nauczycielem, a 5% kilka razy z różnymi nauczycielami (niewielki wzrost).
- Konflikty częściej mieli chłopcy niż dziewczęta (51 i 42%) i uczniowie w gorszej sytuacji finansowej w porównaniu z rówieśnikami (58% w porównaniu z 46 i 45% u uczniów w takiej samej lub lepszej sytuacji w porównaniu z rówieśnikami). Nieznacznie częściej konflikty wskazywali mieszkańcy miast niż wsi (44 i 49%).
- Mniej konfliktów jest w szkołach podstawowych niż w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych (odpowiednio 37, 51 i 50% odpowiedzi twierdzących)
- Wynik ten jest **bardzo odległy od poglądów rodziców** na temat konfliktów z nauczycielami w jakich biorą udział ich dzieci. **Jedynie 7% rodziców odpowiedziało na powyższe pytanie dotyczące jego dziecka twierdząco.** Nieco częściej twierdząco odpowiadały matki niż ojcowie (9 i 4%)

RODZICE

Konflikty z nauczycielami (2/2)

Czy w ciągu tego roku szkolnego zdarzyło Ci się mieć jakieś nieporozumienie, konflikt z którymś z nauczycieli?

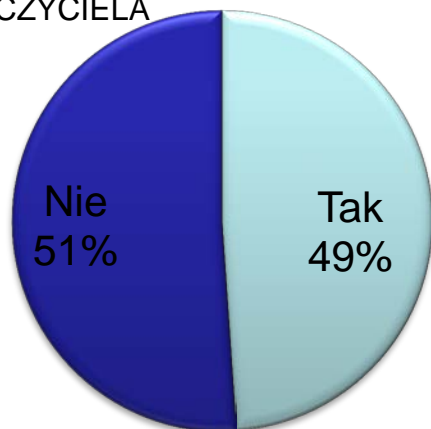

- W poszczególnych województwach odsetki wskazań były zróżnicowane. Najwięcej odpowiedzi twierdzących udzielili uczniowie z województw a podlaskiego i zachodniopomorskiego (79 i 77 % wskazań), najmniej z opolskiego (61%).

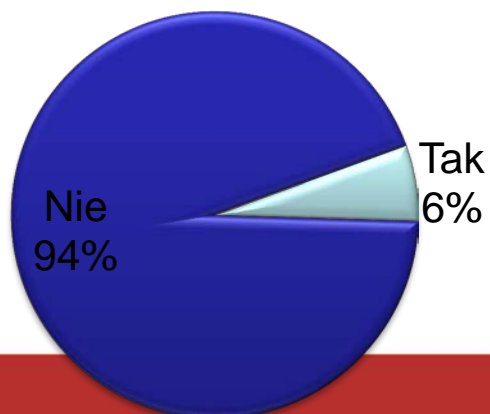
Dystans uczeń-nauczyciel (1/3)

Czy masz adres e-mail, adres w serwisie gadu-gadu lub w podobnym serwisie lub numer telefonu do co najmniej jednego:

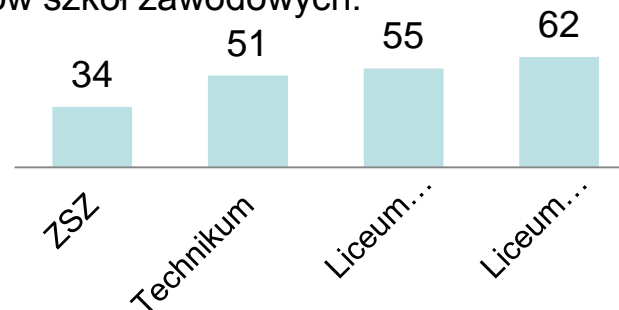
NAUCZYCIELA

PEDAGOGA LUB PSYCHOLOGA SZKOLNEGO

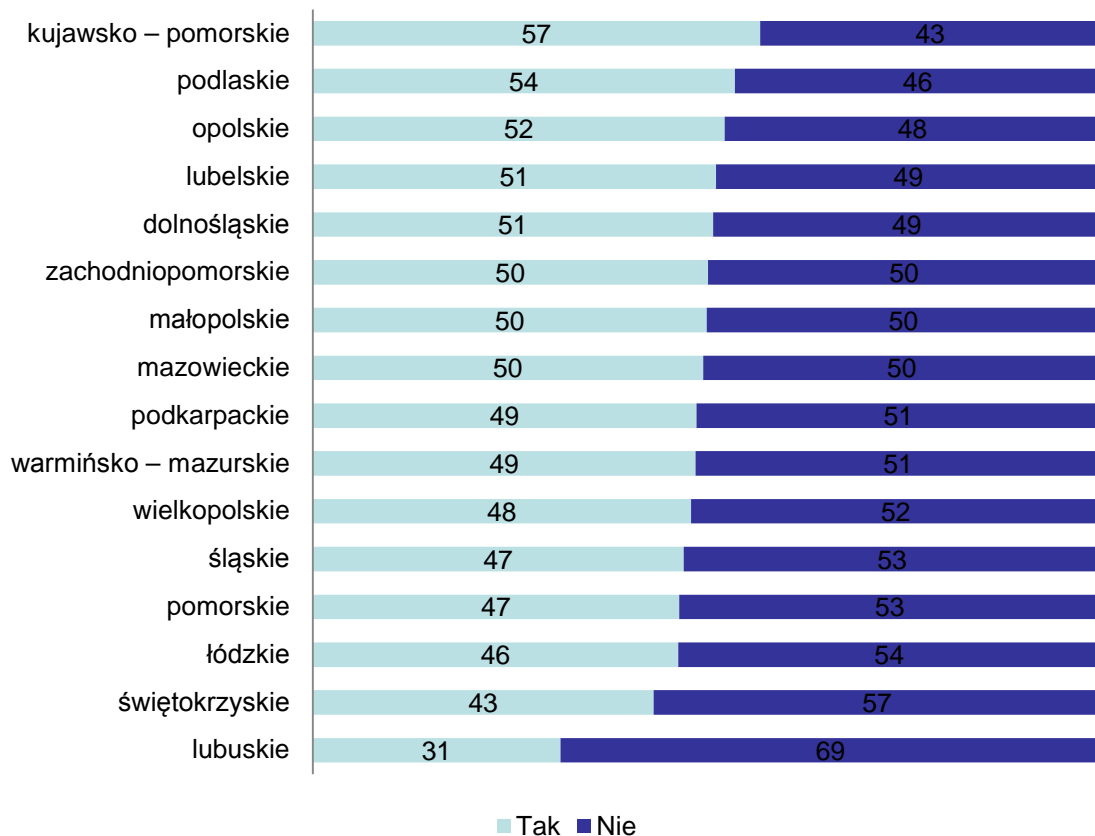

- **Połowa uczniów ma kontakt do co najmniej jednego nauczyciela.** Świadczy to o stosunkowo niewielkim dystansie uczniowie-nauczyciele.
- **Jedynie niewielki odsetek uczniów (6%) ma kontakt do pedagoga lub psychologa szkolnego.**
- Kontakt zarówno do nauczyciela jak i psychologa/pedagoga ma 5% uczniów.
- Kontakt do nauczyciela częściej mają uczniowie z miast niż ze wsi (52 i 46%).
- Uczniowie szkół podstawowych rzadziej mają kontakt do nauczyciela niż ich koledzy z gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (odpowiednio: 44% vs. 49 i 52%).
- **Szkoły ponadgimnazjalne również są zróżnicowane** – kontakt do nauczyciela ma 62% uczniów liceów ogólnokształcących, ale już tylko 32% uczniów szkół zawodowych.

Dystans uczeń-nauczyciel (2/3)

Czy masz adres e-mail, adres w serwisie gadu-gadu lub w podobnym serwisie lub numer telefonu do co najmniej jednego nauczyciela?

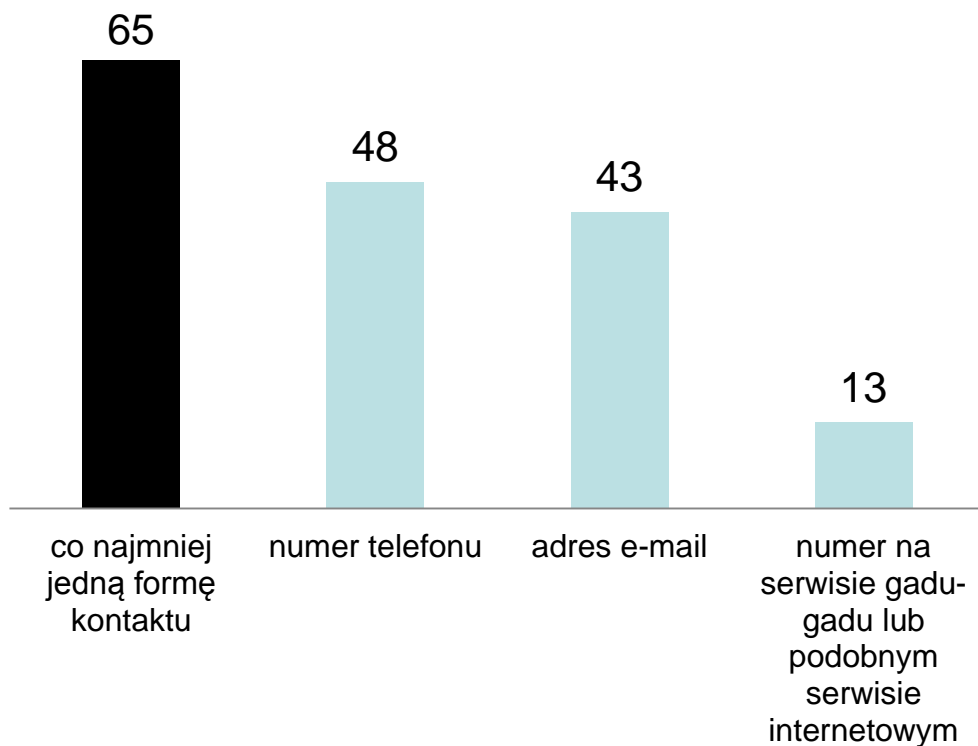

- Różnice między poszczególnymi województwami nie są duże.
- Nieco więcej wskazań jest w województwie kujawsko-pomorskim i podlaskim (57 i 54%). Uwagę zwraca wyraźnie mniejszy odsetek w województwie świętokrzyskim i lubuskim (43 i 31%).

Dystans uczeń-nauczyciel (3/3) wg nauczycieli

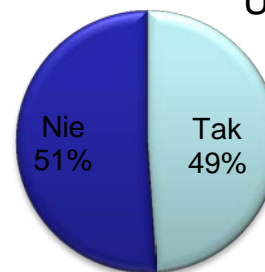
NAUCZYCIELE

Czy udostępnił(a) Pan(i) swoim uczniom - co najmniej jednej klasie w tym roku szkolnym:

- 65% badanych nauczycieli twierdzi, że udostępniło swoim uczniom (co najmniej jednej klasie) swój numer telefonu, adres e-mail lub numer w serwisie typu gadu-gadu.
- Jest to istotnie większy odsetek niż wskazywany przez uczniów (49%), może oznacza udostępnienie kontaktu poszczególnym uczniom a nie całej klasie
- Najczęściej wskazywaną przez nauczycieli formą kontaktu był telefon lub e-mail (48 i 43%), jedynie 13% podało numer w serwisie internetowym.

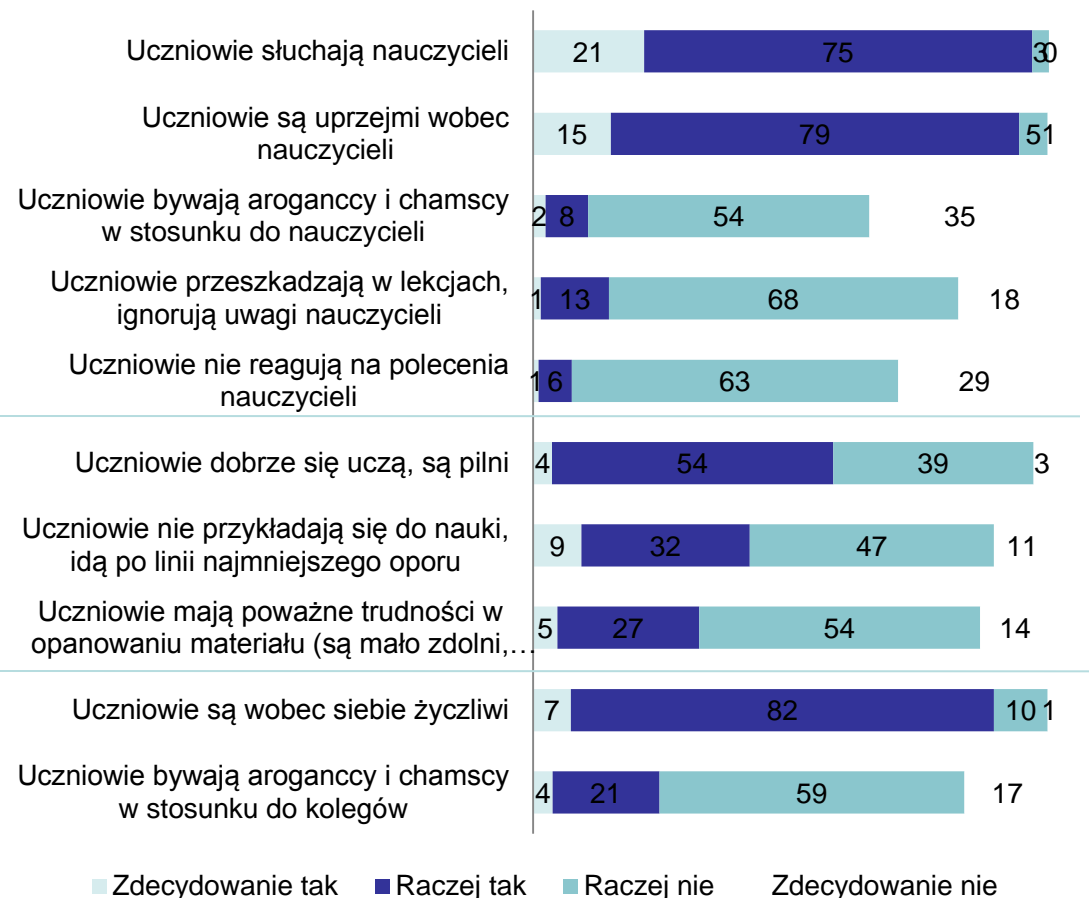
UCZNIOWIE

Czy masz adres e-mail, adres w serwisie gadu-gadu lub w podobnym serwisie lub numer telefonu do co najmniej jednego nauczyciela?

Nauczyciele o uczniach

Jak Pan(i) odbiera swoich uczniów?

- **Opinie nauczycieli o stosunku uczniów do nich, do nauki oraz wzajemnych relacjach między uczniami istotnie poprawiły się w ciągu ostatnich 5 lat.**
- **Prawie wszyscy nauczyciele uważają, że uczniowie są wobec nich uprzejmi i słuchają ich (97 i 94%).** Odsetki te są jeszcze wyższe niż w 2006 roku (odpowiednio: 92 i 88%). Nieliczni nauczyciele twierdzili, że uczniowie nie reagują na ich polecenia (7%), przeszkadzają w lekcjach (14%) i bywają wobec nauczycieli aroganccy (10%). W tej grupie stwierżeń odnotowano około dwukrotne spadki odsetków wskazań w porównaniu z rokiem 2006 (odpowiednio: 15, 24, 20%).
- **Nieco gorszą opinię nauczyciele mają w kwestii stosunku uczniów do nauki.** Co prawda ponad połowa zgadza się z stwierdzeniem, że uczniowie dobrze się uczą i są pilni (identycznie jak w 2006 roku), ale jednocześnie 41% wskazuje, że uczniowie nie przykładają się do nauki (7% mniej niż w 2006 roku). 32% uważa, że uczniowie mają poważne trudności w opanowaniu materiału.
- **Prawie wszyscy nauczyciele (91%) uważają, że uczniowie są wobec siebie życzliwi.** Jest to znacznie więcej niż 5 lat temu (74%). Z kolei co piąty badany twierdzi, że uczniowie bywają chamscy i aroganccy w stosunku do kolegów, jest to o 14 p.p. mniej niż w poprzedniej edycji badania (29%)

POPRAWA

2011

2006

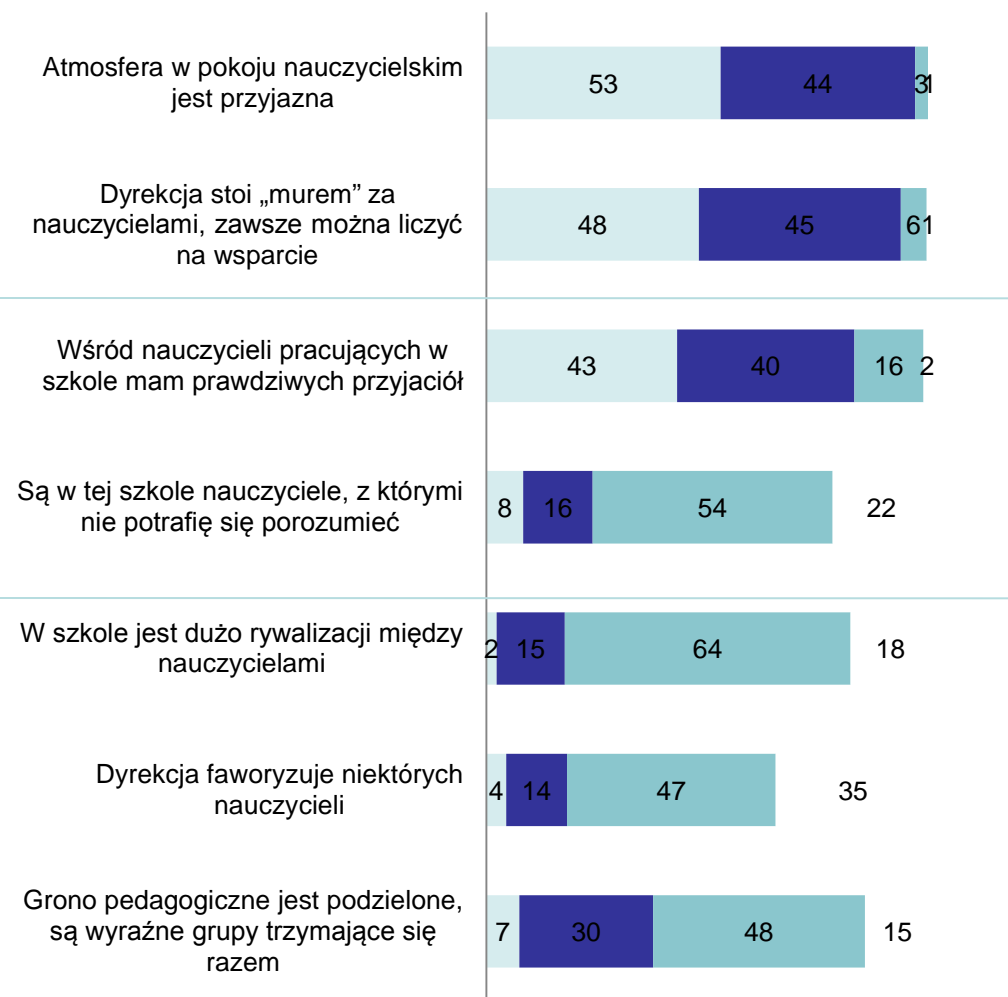

2011: N=883
2006: N=900

OPRE

Nauczyciele o pracy w szkole

Jak się Panu(i) pracuje w tej szkole?

- **Nauczyciele bardzo pozytywnie wypowiedali się o tym jak pracuje im się w szkole.** Praktycznie wszyscy oceniają atmosferę w pokoju nauczycielskim jako przyjazną. Równie dobrze oceniane są relacje z dyrekcją. 83% ma wśród nauczycieli prawdziwych przyjaciół.
- **Na słabe strony relacji związanych z pracą w szkole wskazywało stosunkowo mało badanych.** Co piąty twierdził, że w szkole są nauczyciele z którymi nie może się porozumieć lub że dyrekcja faworyzuje niektórych nauczycieli. 17% dostrzega rywalizację między nauczycielami.
- Duża grupa nauczycieli (37%) uważa, że wśród nauczycieli są wyraźne trzymające się razem podgrupy.

PRZEMOC W SZKOLE

Przemoc w szkole

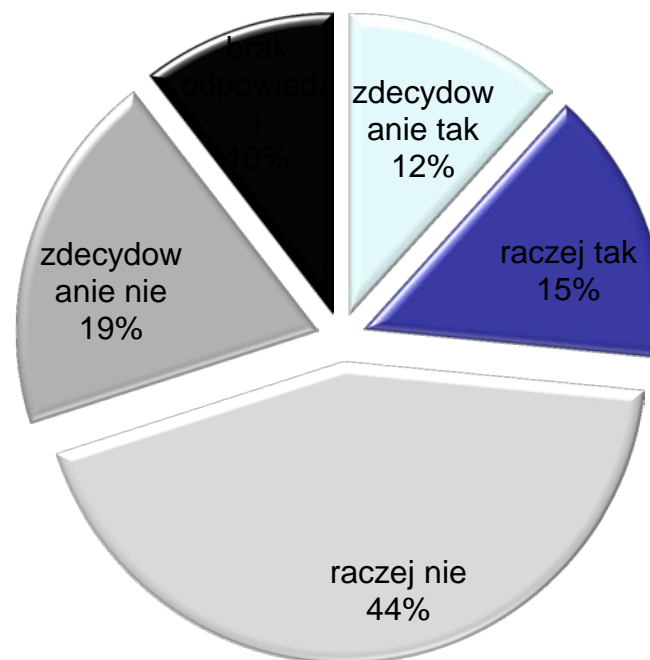
OPINIE O ZJAWISKU

Przemoc w szkole

Opinie o zjawisku

- **Większość (63%) uczniów nie uważa, żeby przemoc była poważnym problemem w ich szkole.**
- Nieco więcej niż jedna czwarta uczniów (27%) uważa, że przemoc jest poważnym problemem w ich szkole, przy czym tylko 12% uczniów zdecydowanie zgadza się z takim poglądem.
- Warto podkreślić, że opinia na ten temat w dużym stopniu zależy od wieku uczniów. **Wśród uczniów IV klasy szkół podstawowych ponad połowa (62%) uważa przemoc za poważny problem w ich szkołach, podczas gdy np. wśród uczniów III klasy szkół ponadgimnazjalnych jedynie 13% uczniów zgadza się z tym poglądem.**

Jak uważasz, czy w Twojej szkole przemoc jest poważnym problemem?

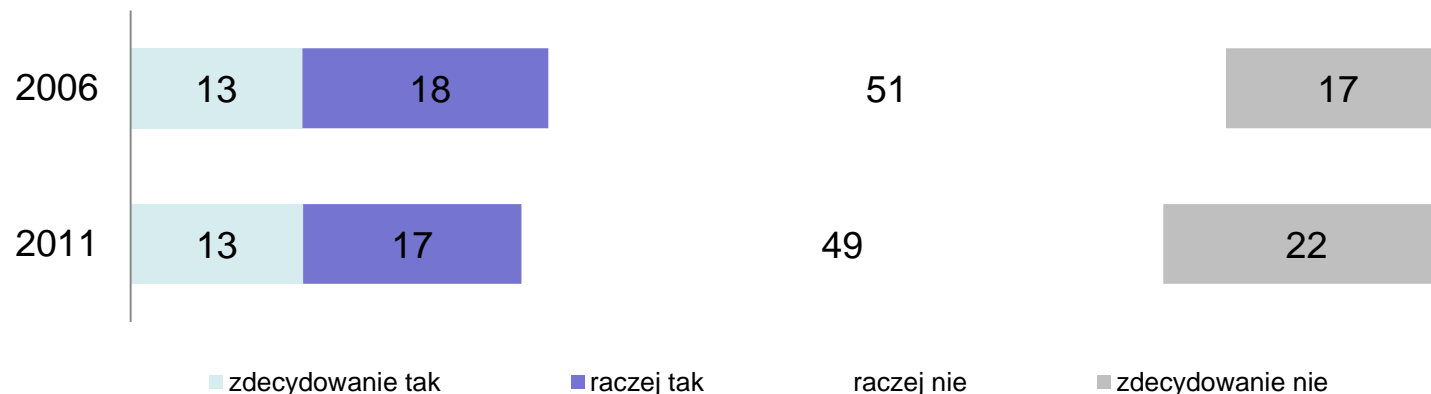

Opinie o zjawisku

Porównanie 2011 - 2006

- **Percepcja problemu wśród uczniów nie zmieniła się przez ostatnie 5 lat.**
- W 2006 roku podobnie jak w tej fali badania opinia na temat przemocy w dużym stopniu zależała od wieku uczniów. Odsetek uczniów twierdzących, że przemoc jest poważnym problemem wahał się od 11% w ostatniej klasie szkoły ponadpodstawowej do 54% w klasie IV szkoły podstawowej.

Jak uważasz, czy w Twojej szkole przemoc jest poważnym problemem?

UCZNIOWIE 2011, N=2838

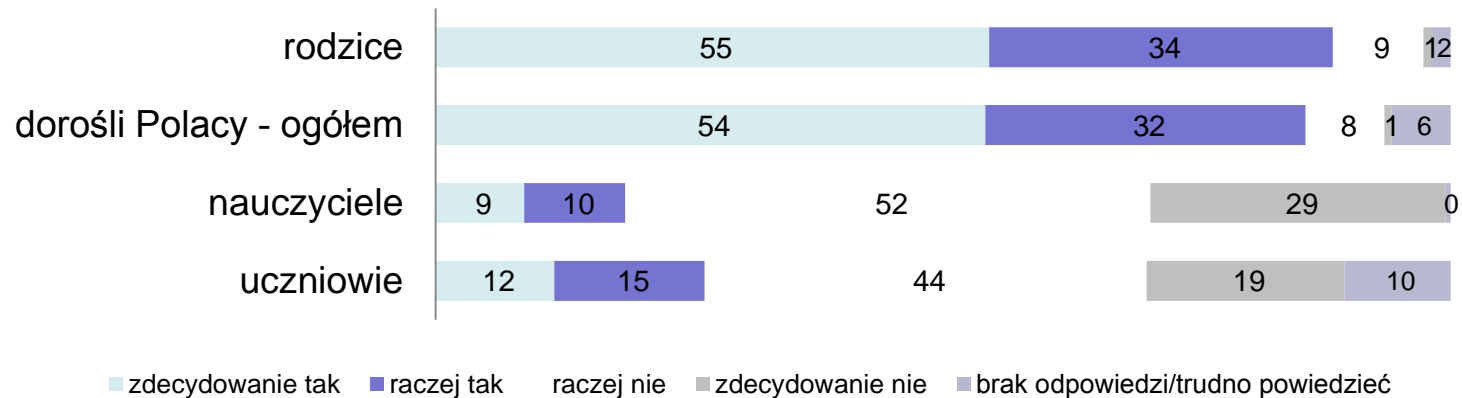
UCZNIOWIE 2006, N=3067

Wyłączono braki danych ze względu na nieco inną kolejność pytań w obu falach, co wpływało na odsetek braków odpowiedzi

Opinie o zjawisku Uczniowie/nauczyciele/rodzice

- **Polacy przeceniają wagę problemu przemocy.** Zdecydowana większość (88%) ogółu Polaków zapytanych w reprezentatywnym badaniu uważa, że przemoc jest poważnym problemem. Dzieje się tak niezależnie od tego, czy badany ma dzieci w wieku szkolnym, czy też nie.
- **Nauczyciele natomiast uważają przemoc za poważny problem w ich szkołach rzadziej niż uczniowie** (co piąty nauczyciel – 19% tak twierdzi). Warto zauważyć, że podczas gdy 20% uczniów uważa, że przemoc zdecydowanie nie jest poważnym problemem, na odpowiedź taką zdecydowało się aż 30% nauczycieli.

Czy w Twojej szkole (uczniowie) / Pani(a) szkole (nauczyciele) / polskich szkołach (badanie ogólnopolskie) przemoc jest poważnym problemem?

UCZNIOWIE, N=3169

NAUCZYCIELE, N=883

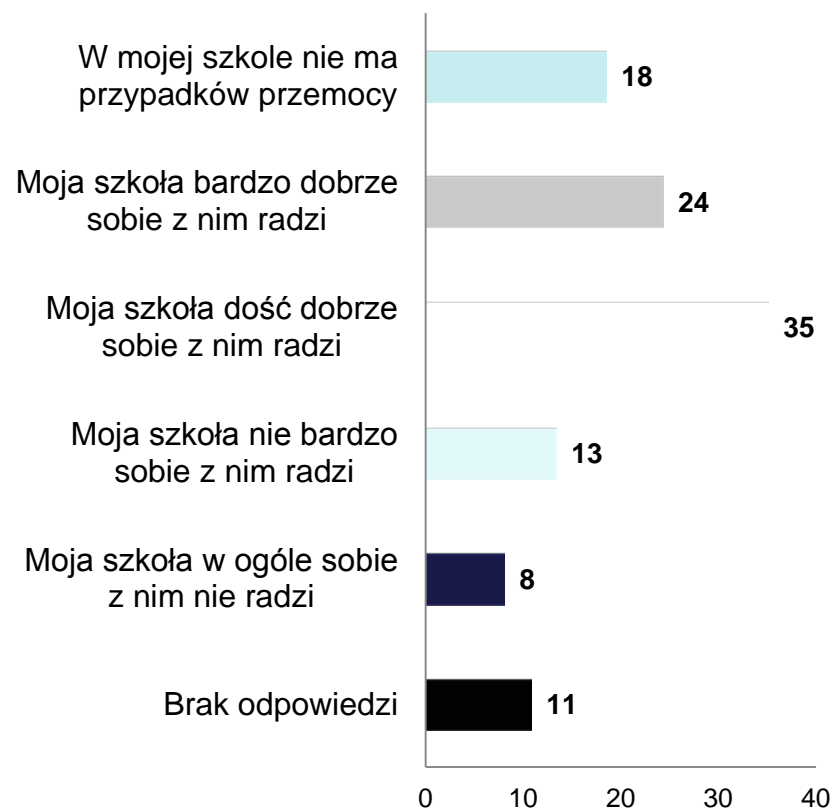
PRÓBA OGÓLNOPOLSKA N=2301

RODZICE DZIECI W WIEKU SZKOLNYM N=428

Opinie o zjawisku

- **Opinie na temat tego, czy szkoła radzi sobie z problemem przemocy są zgodne z opiniami na temat wagi problemu.**
- Co piąty uczeń (18%) twierdzi, że w jego szkole nie ma przypadków przemocy.
- Niemal jedna czwarta uczniów (24%) uważa, że ich szkoła bardzo dobrze radzi sobie z problemem przemocy, a kolejne 35% uczniów uważa, że radzi sobie z nim dość dobrze.
- Co piąty uczeń (21%) uważa, że jego szkoła nie radzi sobie z problemem przemocy

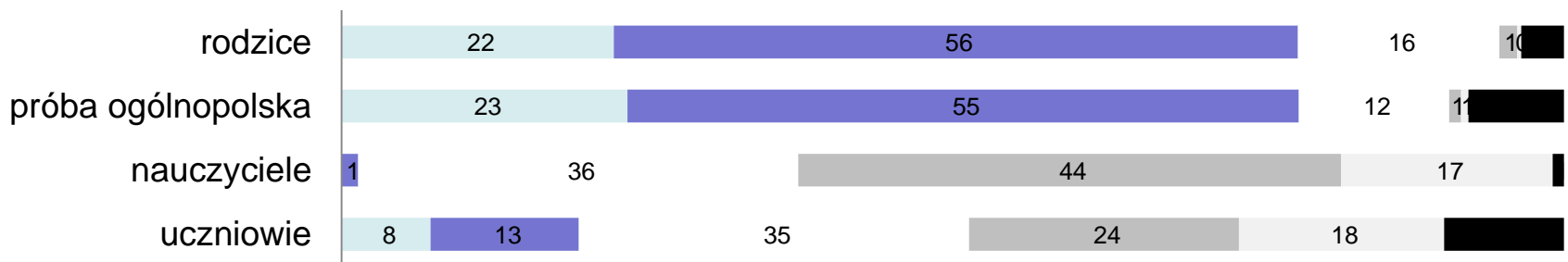
Jak Twoja szkoła radzi sobie z problemem przemocy w szkole?

Opinie o zjawisku Uczniowie/nauczyciele/rodzice

- **Polacy gorzej oceniają pracę szkoły i sposób radzenia sobie z problemem przemocy niż uczniowie.** Zdecydowana większość (78%) ogółu Polaków zapytanych w reprezentatywnym badaniu uważa, że szkoły nie radzą sobie z problemem. Dzieje się tak niezależnie od tego, czy badany ma dzieci w wieku szkolnym, czy też nie.
- **Nauczyciele natomiast oceniają pracę szkoły w tej kwestii znacznie lepiej niż sami uczniowie.** Jedynie 2% nauczycieli uważa, że ich szkoły słabo sobie radzą z problemem przemocy. Prawie połowa (44%) uważa, że szkoły radzą sobie z tym problemem bardzo dobrze (podczas gdy analogiczny odsetek wśród uczniów jest niemal dwa razy niższy)

Jak Twoja szkoła/Pana(i) szkoła/polskie szkoły radzi/radzą sobie z problemem przemocy w szkole?

■ Moja szkoła w ogóle sobie z nim nie radzi
 ■ Moja szkoła nie bardzo sobie z nim radzi
 ■ Moja szkoła dość dobrze sobie z nim radzi
■ Moja szkoła bardzo dobrze sobie z nim radzi
 ■ W mojej szkole nie ma przypadków przemocy
 ■ Brak odpowiedzi

UCZNIOWIE, N=3169

NAUCZYCIELE, N=883

PRÓBA OGÓLNOPOLSKA N=2301

RODZICE DZIECI W WIEKU SZKOLNYM N=428

Przemoc w szkole

SKALA

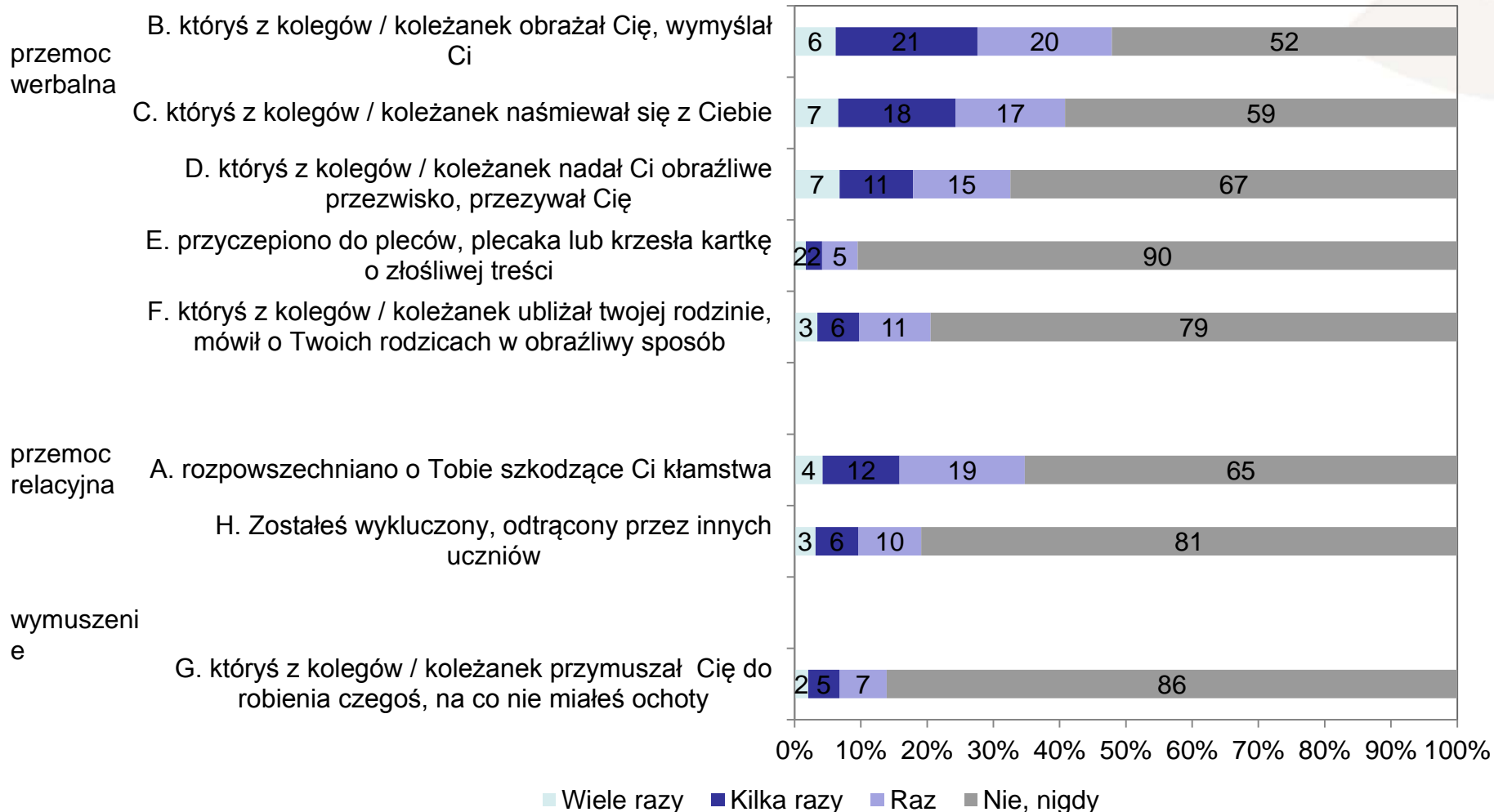
26 RODZAJÓW PRZEMOCY

Przemoc w szkole - skala

- Uczniów pytano o doświadczenia związane z **26 różnymi rodzajami przemocy rówieśniczej**.
- Część z nich niekoniecznie musiała nosić znamiona działań bardzo niepokojących, zwłaszcza, jeśli pojawiły się jednorazowo, choć niewątpliwie sytuacje te były dla uczniów przykre i musiała towarzyszyć im intencja wyrządzenia krzywdy po stronie agresora:
 - Np. rozpuszczanie szkodliwych plotek, przezywanie, wyśmiewanie
- Część z wymienionych sytuacji powinna budzić niepokój nawet jeśli wystąpiła raz, są to sytuacje groźne, zagrażające, które są dla ofiary szczególnie dotkliwe:
 - Np. groźby z użyciem noża, gazu, pobicie skutkujące obrażeniami cielesnymi, zachowania o charakterze molestowania seksualnego (rozbieranie, obnażanie, dotykание ucznia przez innych wbrew jego woli)
- W przypadku przemocy szkolnej niezwykle istotne jest rozróżnienie na tę jednorazową, na zdarzenia, do których dochodzi sporadycznie i te, które się powtarzają. Dlatego też **zapytano uczniów również o częstotliwość różnych rodzajów przemocy**, z którymi mogli się zetknąć.

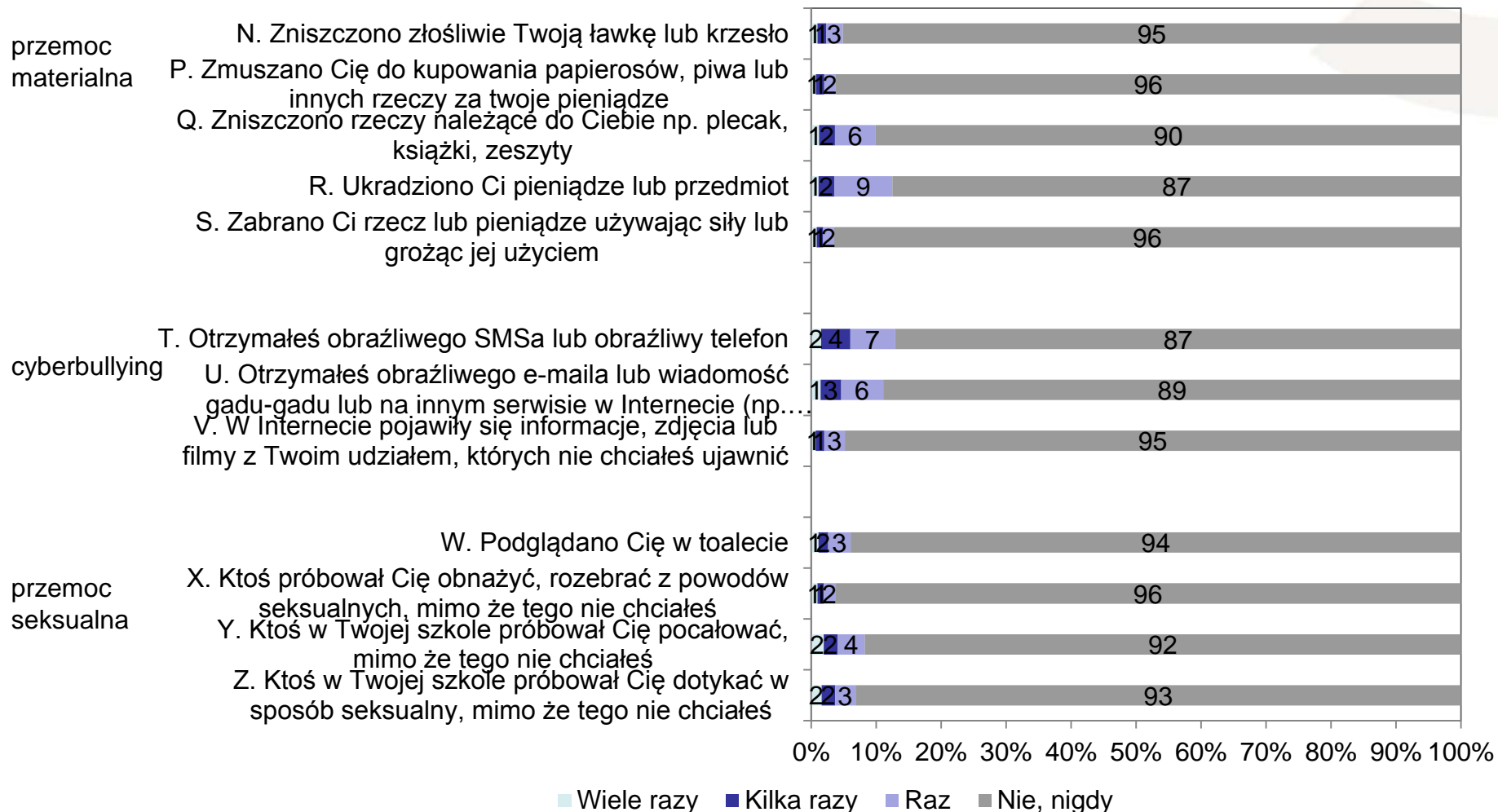
Przemoc w szkole

Doświadczenia uczniów – 2011 (1/3)

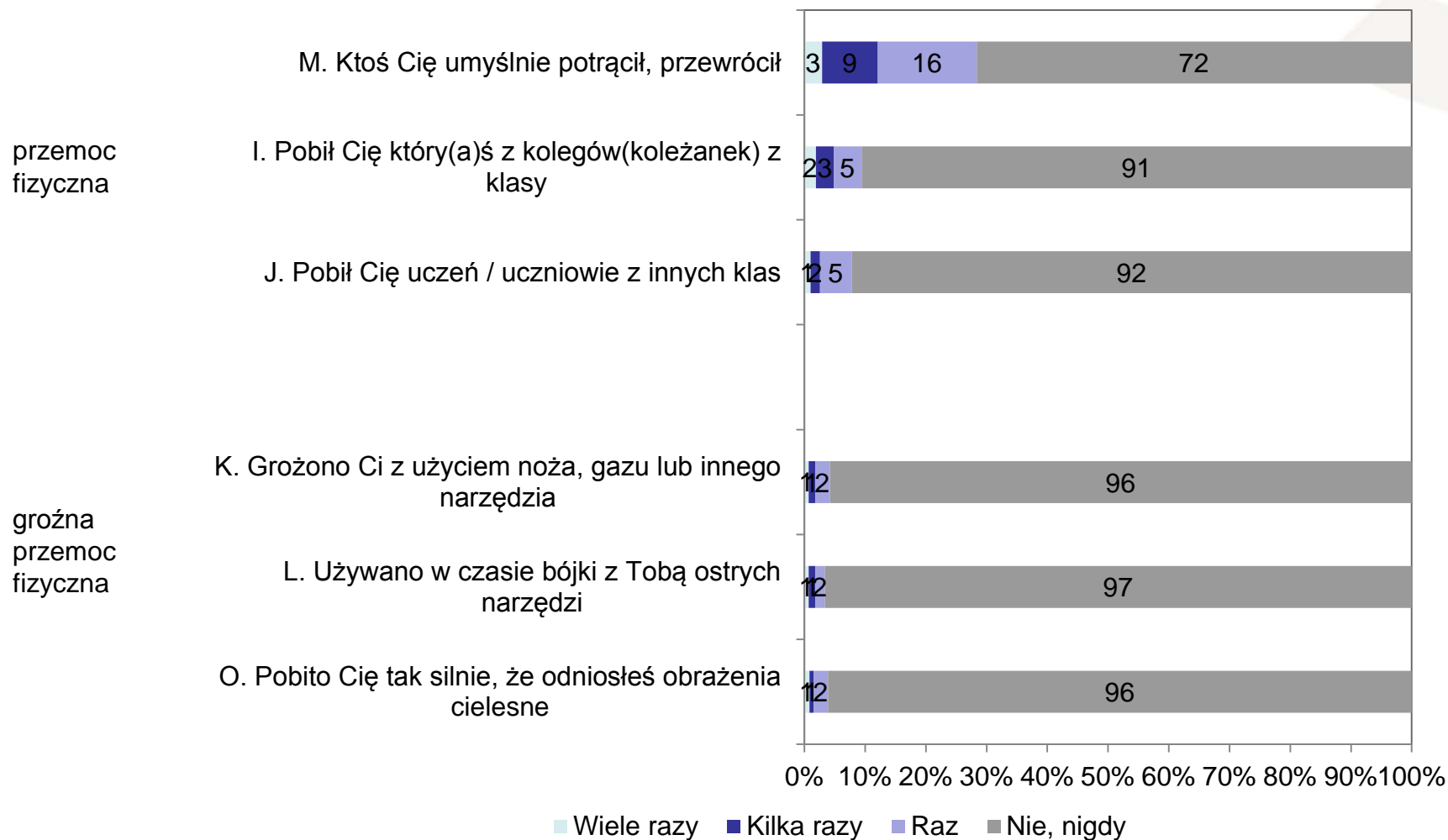
Przemoc w szkole

Doświadczenia uczniów – 2011 (2/3)

Przemoc w szkole

Doświadczenia uczniów – 2011 (3/3)

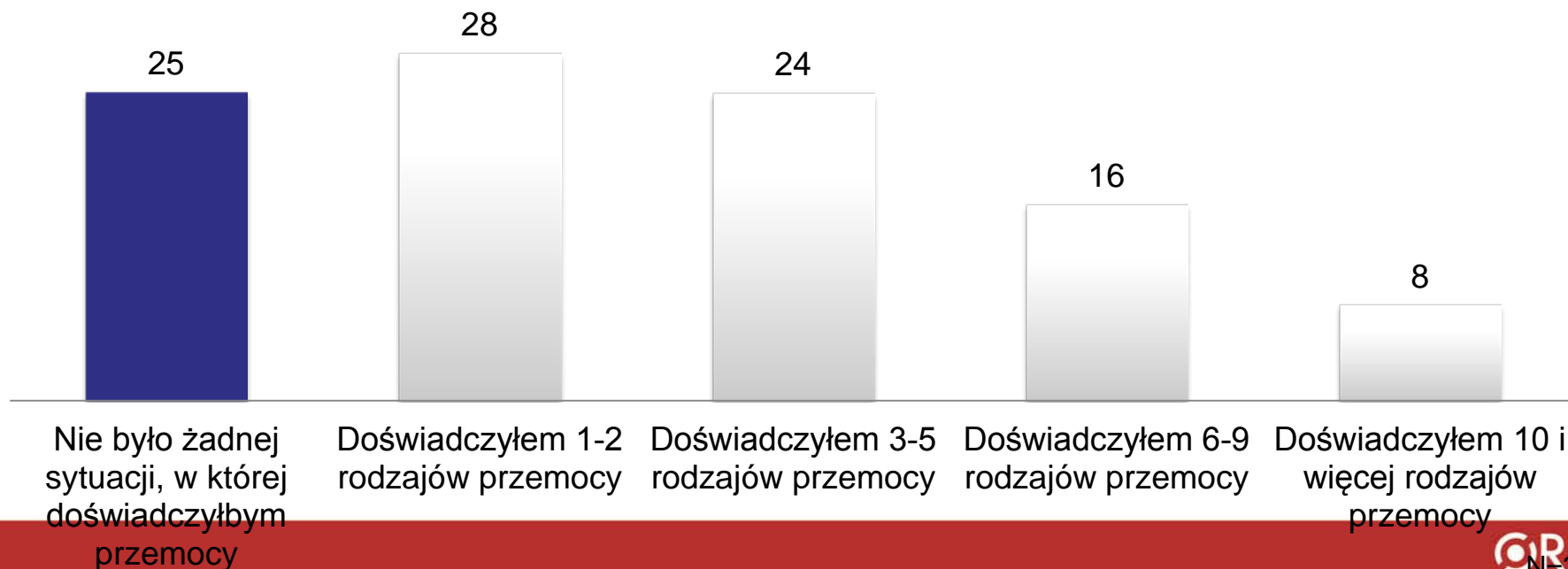

Przemoc w szkole

SKALA – PODSTAWOWE WSKAŹNIKI

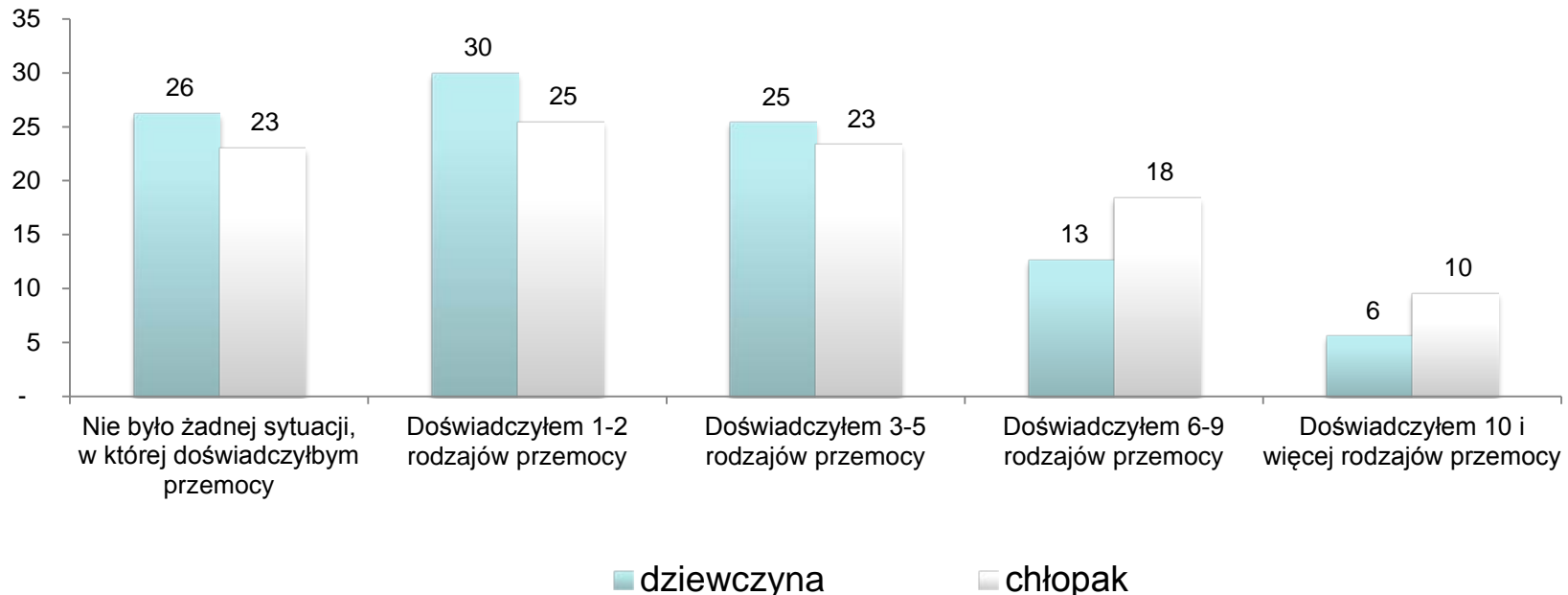
Skala – podstawowe wskaźniki

- Średnio uczeń zaznaczał **3,6** spośród 26 wymienionych w kwestionariuszu różnych rodzajów przemocy.
- Jedynie **co czwarty uczeń (24,6%)** nie doświadczył żadnego rodzaju przemocy.
- Niemal **jedna dziesiąta (7,6%)** uczniów doświadczyła **10 lub więcej rodzajów przemocy**, przy czym części z nich doświadczała wielokrotnie.

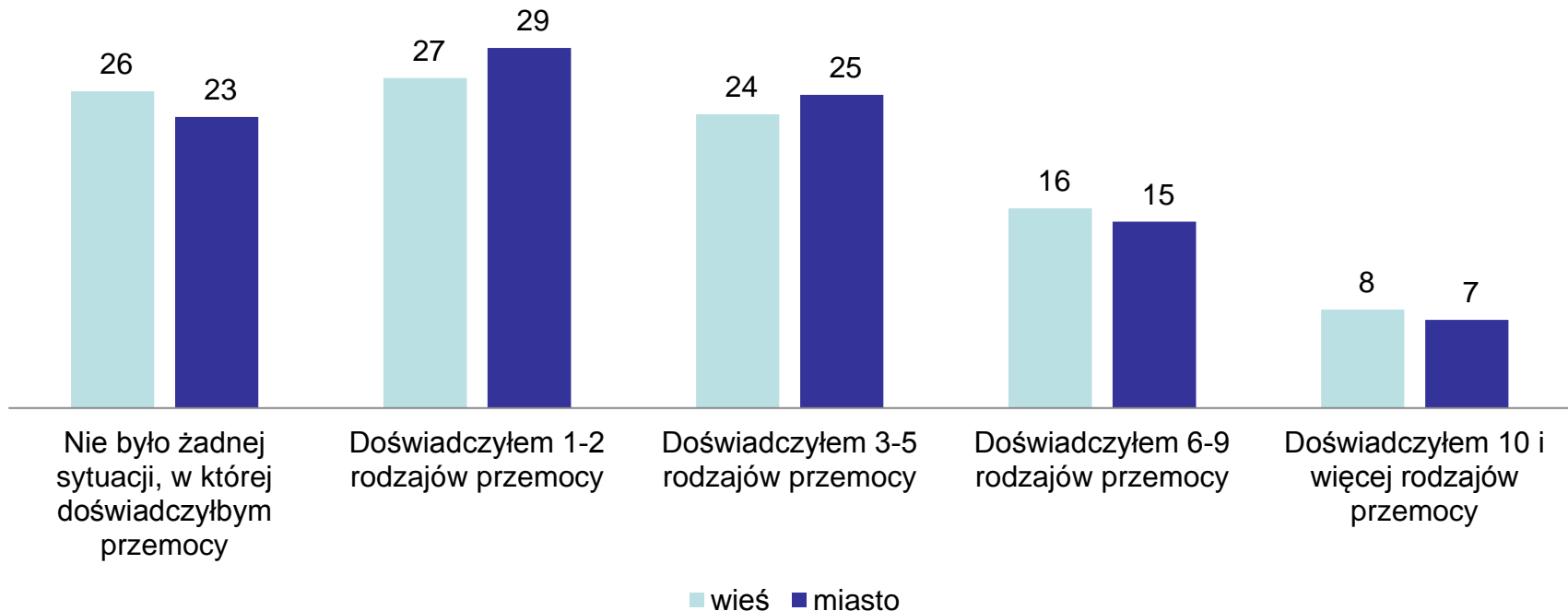
Przemoc w szkole – skala a płeć

- Średnio **chłopcy** zaznaczali **4,2** a **dziewczęta** **3,1** spośród **26** różnych rodzajów przemocy.
- Ponad jedna czwarta (26%) dziewcząt nie doświadczyła żadnego rodzaju przemocy, wśród chłopców nieco mniejsza grupa – 23% może powiedzieć to samo.
- 6% dziewcząt i 10% chłopców doświadczyło 10 lub więcej rodzajów przemocy, przy czym części z nich doświadczali oni wielokrotnie.

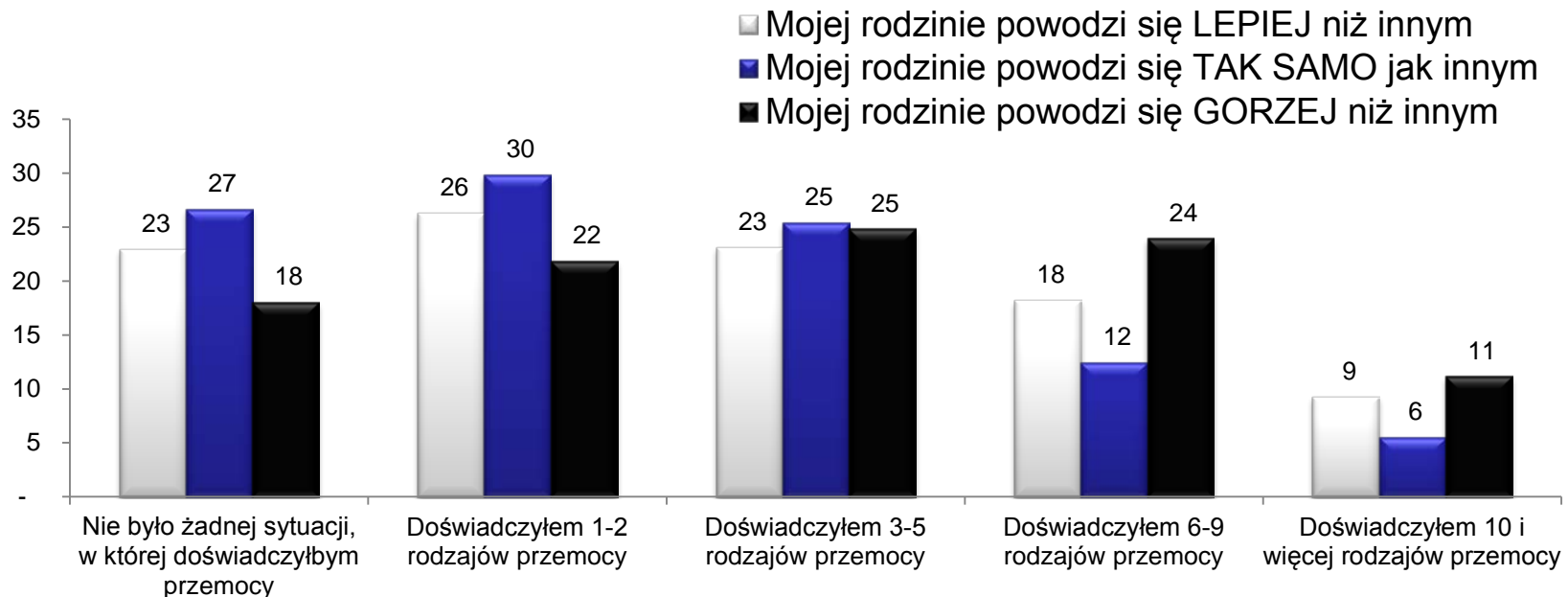
Przemoc w szkole – skala a miejsce zamieszkania

- Wbrew mitom głoszącym, że przemoc szkolna jest problemem właściwym wyłącznie miastom **nie zaobserwowano różnic między skalą zjawiska na wsi i w miastach.**
- Średnio uczniowie ze wsi zaznaczali **3,6** a ci z miasta **3,5** spośród 26 różnych rodzajów przemocy.
- Ponad jedna czwarta (26%) uczniów ze wsi nie doświadczyła żadnego rodzaju przemocy, wśród uczniów z miast odsetek ten jest nieco niższy (24%).

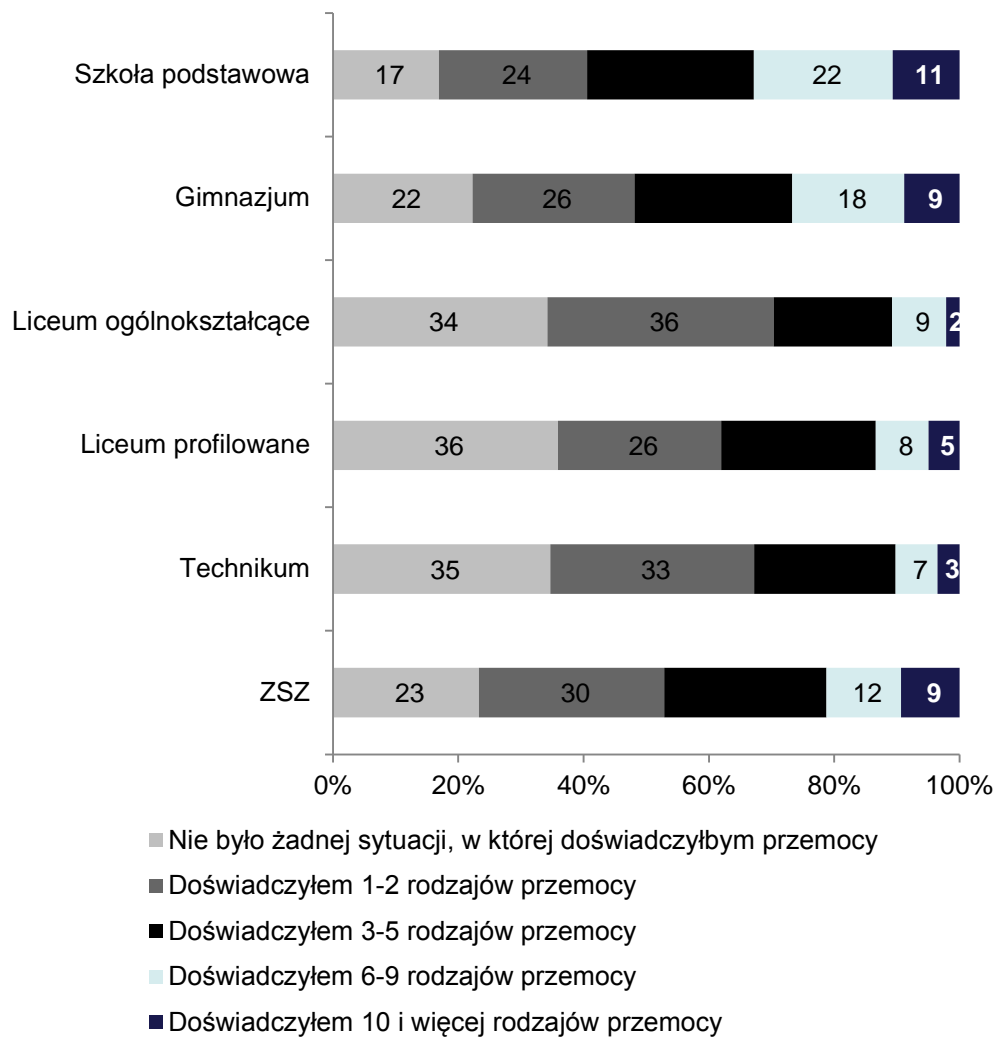

Przemoc w szkole – skala a sytuacja materialna rodziny

- Zaobserwowano istotne różnice w liczbie doświadczanych rodzajów przemocy w zależności od sytuacji materialnej w rodzinie ucznia.
- Uczniowie, którzy twierdzą, że ich rodzinie powodzi się tak samo jak rodzinom innych uczniów zaznaczali **3,1** spośród 26 różnych rodzajów przemocy. Uczniowie z rodzin bogatszych (ich rodzinom powodzi się lepiej niż innym) zaznaczali **4**, a uczniowie biedniejsi (powodzi im się gorzej niż innym) aż **4,7** spośród 26 różnych rodzajów przemocy.
- Ponad jedna czwarta (27%) uczniów z rodzin nie wyróżniających się pod względem dochodów nie doświadczyła żadnego rodzaju przemocy, wśród uczniów z rodzin relatywnie bogatszych niż inne odsetek ten wynosi nieco mniej niż jedną czwartą (23%), a wśród uczniów z rodzin uboższych mniej niż jedną piątą (18%).
- 6% uczniów z rodzin o przeciętnej sytuacji materialnej i aż 11% uczniów z rodzin biedniejszych doświadczyło 10 lub więcej rodzajów przemocy, przy czym części z nich doświadczali oni wielokrotnie.

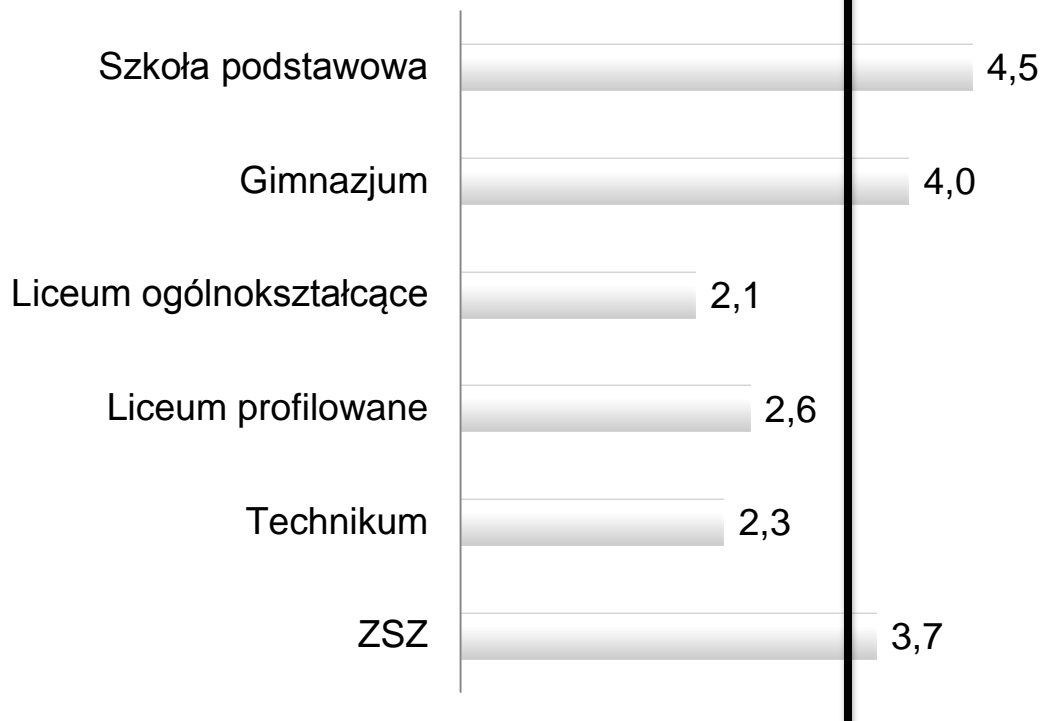
Przemoc w szkole – skala a typ szkoły (1/2)

- Zdecydowana większość, bo **83% uczniów szkół podstawowych doświadczyła przynajmniej jednego z typów przemocy** wymienionych w kwestionariuszu. **W gimnazjach skala zjawiska jest podobna**, nieco ponad trzy czwarte uczniów miało takie doświadczenia.
- Jedynie 17% uczniów szkół podstawowych nigdy nie doświadczyło żadnego rodzaju przemocy. Analogiczny odsetek wynosi 22% wśród gimnazjalistów. **W szkołach ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem szkół zawodowych) sytuacja jest wyraźnie lepsza.** Tam ponad jedna trzecia uczniów nie doświadczyła żadnego typu przemocy.

Przemoc w szkole – skala a typ szkoły (2/2)

Średnia w
populacji 3,6

- **Najwięcej różnych rodzajów przemocy zaobserwować można w szkołach podstawowych.** Uczniowie podstawówek doświadczyli średnio 4,5 rodzajów przemocy.
- Gimnazjaliści doświadczyli średnio 4 rodzajów przemocy.
- Uczniowie szkół ponadpodstawowych średnio doświadczyli mniejszej liczby rodzajów przemocy niż ich młodszy koledzy, przy czym na tym tle negatywnie wyróżniają się zasadnicze szkoły zawodowe.

- **Warto podkreślić jednak, że nie można interpretować tego wyniku jako dowodzącego, że przemocy jest więcej w szkołach podstawowych i gimnazjach niż wśród młodzieży.** Z wiekiem uczniowie rzadziej stosują agresję fizyczną i część form agresji werbalnej, które mogą wydawać się „dziecinne” lub nie przystające do ich kultury szkolnej.

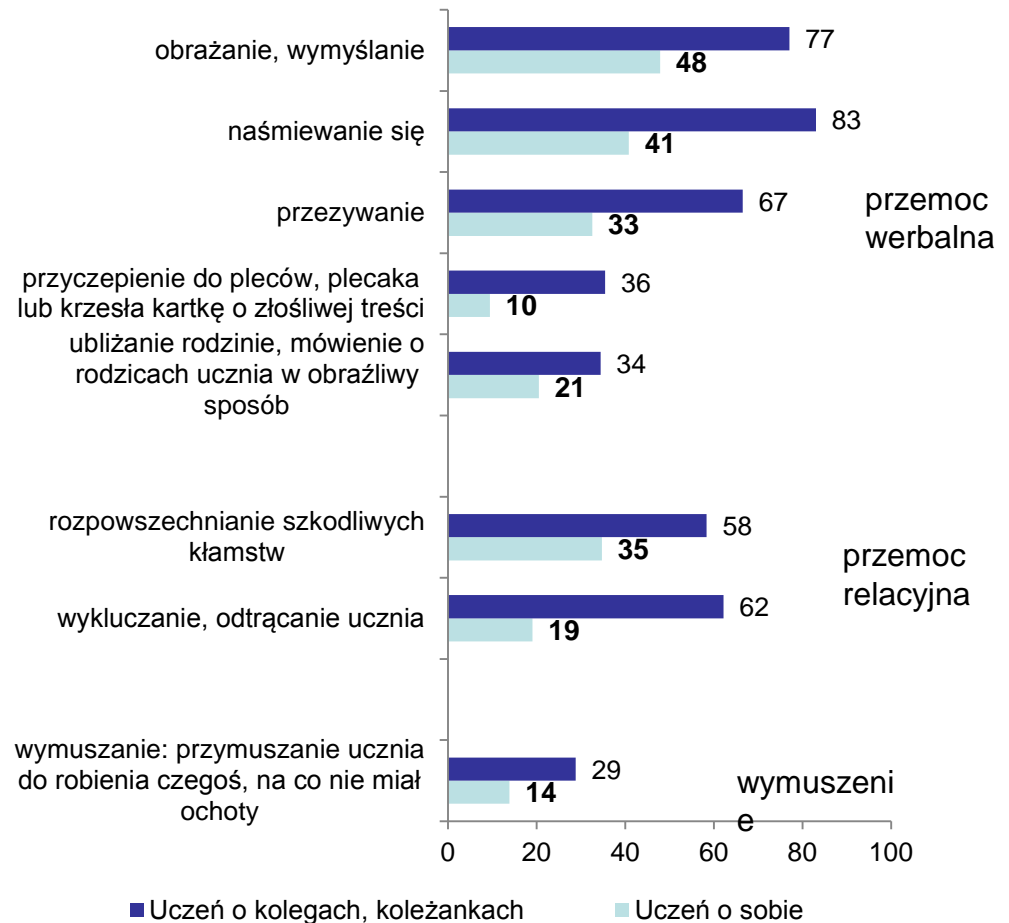
Przemoc w szkole

SKALA – GŁÓWNE DANE

Przemoc w szkole

Doświadczenia i obserwacje uczniów (1/4)

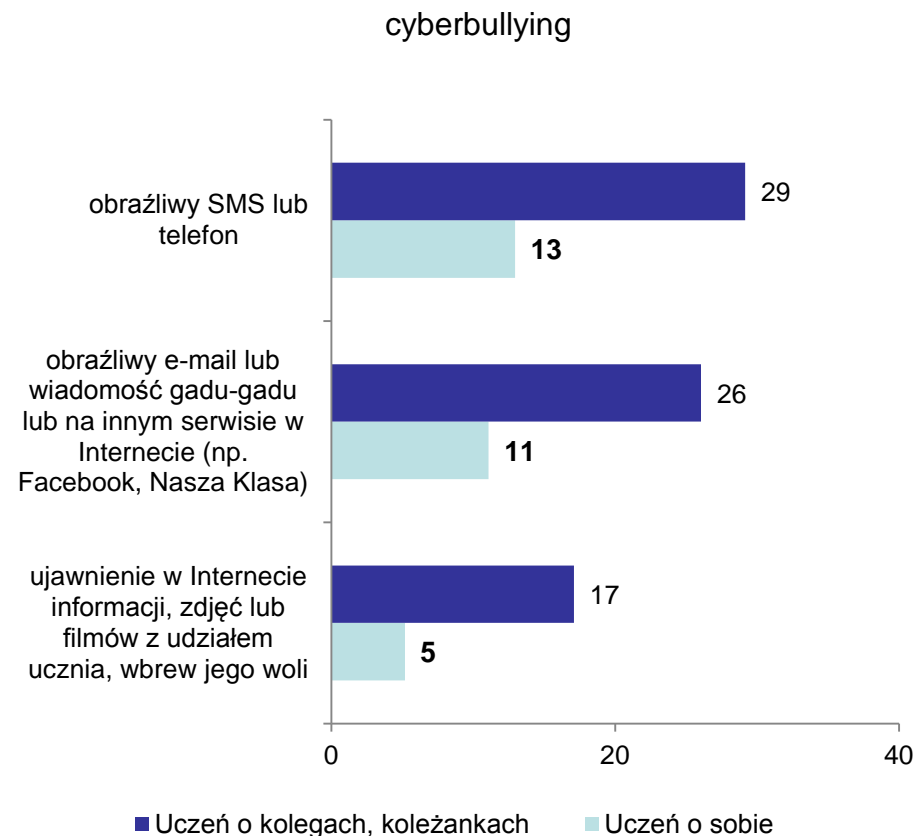
- **Agresja werbalna jest w szkole właściwie wszechobecna.** Zdecydowana większość uczniów była świadkiem, jak ich kolegom lub koleżankom wymyślano, naśmiewano się z nich czy przezywano.
- **Odsetki świadków, obserwatorów różnych typów agresji są zazwyczaj znacząco wyższe niż odsetki ofiar** - czyli osób, które faktycznie doświadczyły danego typu przemocy. Oznacza to, że agresja odbywa się przy świadkach, jest przedmiotem wspólnej wiedzy uczniów. Jest to zgodne z badaniami prowadzonymi w innych krajach, według których większość aktów przemocy szkolnej odbywa się przy świadkach (m.in. Pepler, Craig, 1999)
- **Agresorom w wielu przypadkach wcale nie zależy na tym, żeby utrzymać swoje działania w tajemnicy** przed kolegami i koleżankami – jest tak w przypadku przemocy długotrwale stosowanej wobec relatywnie bezbronnej ofiary, a więc **w przypadku prześladowania (dręczenia) szkolnego.** W tym przypadku agresja służy uzyskaniu kontroli nad innymi uczniami, nie tylko ofiarą, ale też biernymi świadkami agresji, którzy boją się reagować. (piszą o tym m.in. Coloroso, 2002, Rigby, 2011)

Przemoc w szkole

Doświadczenia i obserwacje uczniów (2/4)

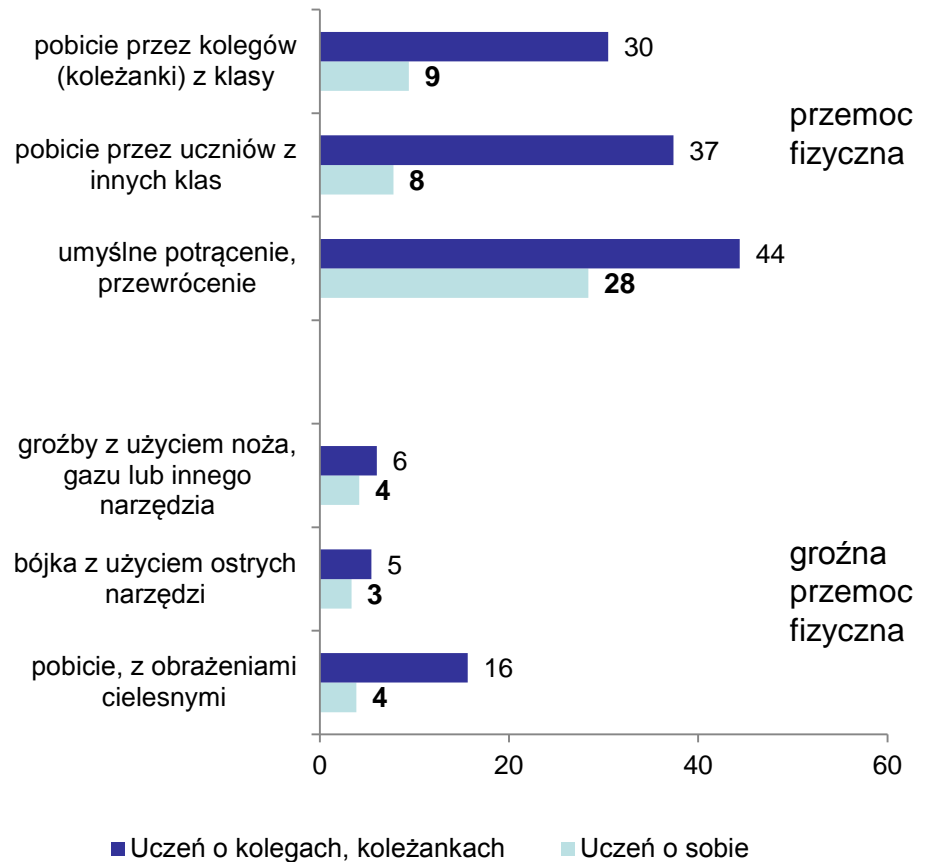
- W przypadku przemocy z wykorzystaniem nowych technologii (cyberbullying) potwierdza się zasada dotycząca wszystkich rodzajów przemocy: **prawie jedna trzecia uczniów zna ze słyszenia przypadki otrzymywania obraźliwych smsów czy e-maili** mimo, że niewiele ponad jedną dziesiątą uczniów doświadczyło tego rodzaju agresji.
- Warto zauważyć, że **niemal jedna piąta uczniów (17%) wie o przypadkach ujawniania informacji, zdjęć czy filmów z udziałem ich kolegów i koleżanek ze szkoły – wbrew ich woli**. W przypadku agresji tego rodzaju ofiara może przez pewien czas pozostawać nieświadoma, że padła ofiarą przemocy.
- Cyberbullying zdecydowanie nie jest zjawiskiem obcym polskim szkołom.

Przemoc w szkole

Doświadczenia i obserwacje uczniów (3/4)

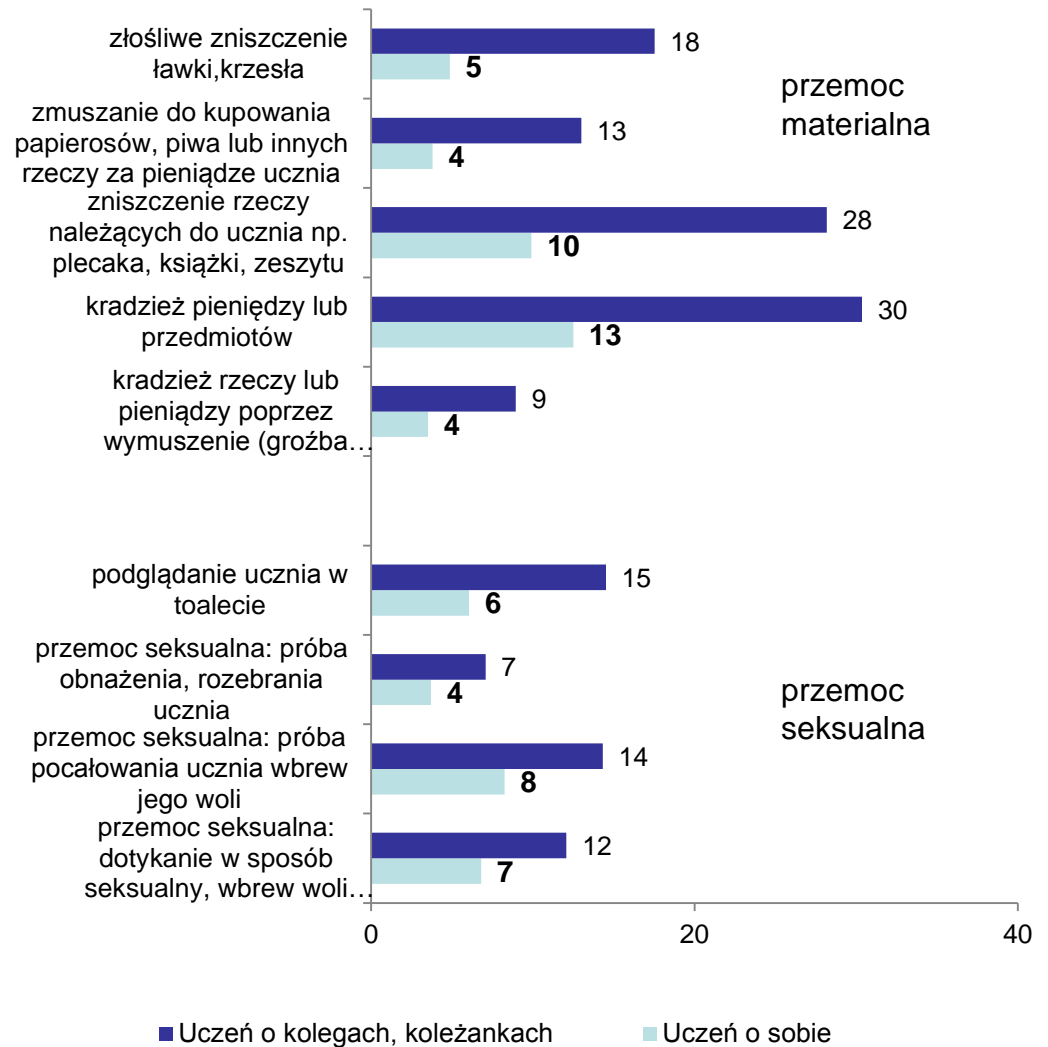
- **Niemal połowa uczniów była świadkiem lub słyszała o przypadkach agresji fizycznej w ich szkole**, np. umyślnym przewróceniu lub pobiciu kolegi lub koleżanki.
- **Uczniowie częściej padają ofiarą pobicia przez kolegów z klasy niż spoza klasy.** Być może jednak takie „wewnętrzne” sprawy klasy nie stają się przedmiotem powszechnej wiedzy. Dlatego też uczniowie częściej znają ze słyszenia lub obserwacji przypadki pobicia kolegów lub koleżanek przez kogoś z innej klasy.

Przemoc w szkole

Doświadczenia i obserwacje uczniów (4/4)

- **Przemoc o charakterze materialnym dotyka znacznej części polskich uczniów**, choć jest zdecydowanie mniej powszechna niż przemoc werbalna czy relacyjna. Prawie jedna trzecia uczniów słyszała o tym, że ich kolegom lub koleżankom ze szkoły ukradziono w szkole pieniądze lub należący do nich przedmiot.
- W przypadku przemocy seksualnej nie ma dużych różnic między odsetkami osób, które słyszały o przypadkach podglądania czy prób obnażania czy całowania innych uczniów wbrew ich woli a odsetkami faktycznych ofiar tego rodzaju przemocy. Może to świadczyć o tym, że **jeśli dochodzi do aktów przemocy seksualnej, to są one ukrywane przez sprawców**, nie stają się zatem elementem powszechnej wiedzy.

Przemoc w szkole – wybrane zjawiska

Obserwacje nauczycieli

Czy zaobserwował(a) Pan(i) w ciągu ostatniego roku któryś z poniższych problemów:

- Nauczycieli zapytano o ich obserwacje dotyczące kilku zjawisk związanych z przemocą, które występują niekiedy w szkołach.
- Zdecydowana większość nauczycieli twierdzi, że nigdy nie zaobserwowali w swoich szkołach takich zjawisk jak
 - Otwarty konflikt dwóch grup, z występowaniem agresji fizycznej („wojna klik”, „wojna gangów”) – jedynie 13% dostrzegło to zjawisko
 - Dominacja jednej grupy nad drugą („rozstawianie po kątach”) – 16% nauczycieli zaobserwowało to zjawisko w swoich szkołach
- Przejawy „fali” (przemoc starszych wobec młodszych) w swoich szkołach zaobserwowała jedna czwarta nauczycieli
- Dręczenie (zastraszania jednego ucznia przez grupę uczniów) dostrzega w swoich szkołach już niemal jedna trzecia nauczycieli (30%)
- Przejawy wandalizmu (uszkodzenie toalet, wulgaryzmy na ścianach) dostrzega nieco ponad jedna trzecia (36%) nauczycieli.

Przemoc w szkole – wybrane zjawiska

Obserwacje nauczycieli a typy szkół

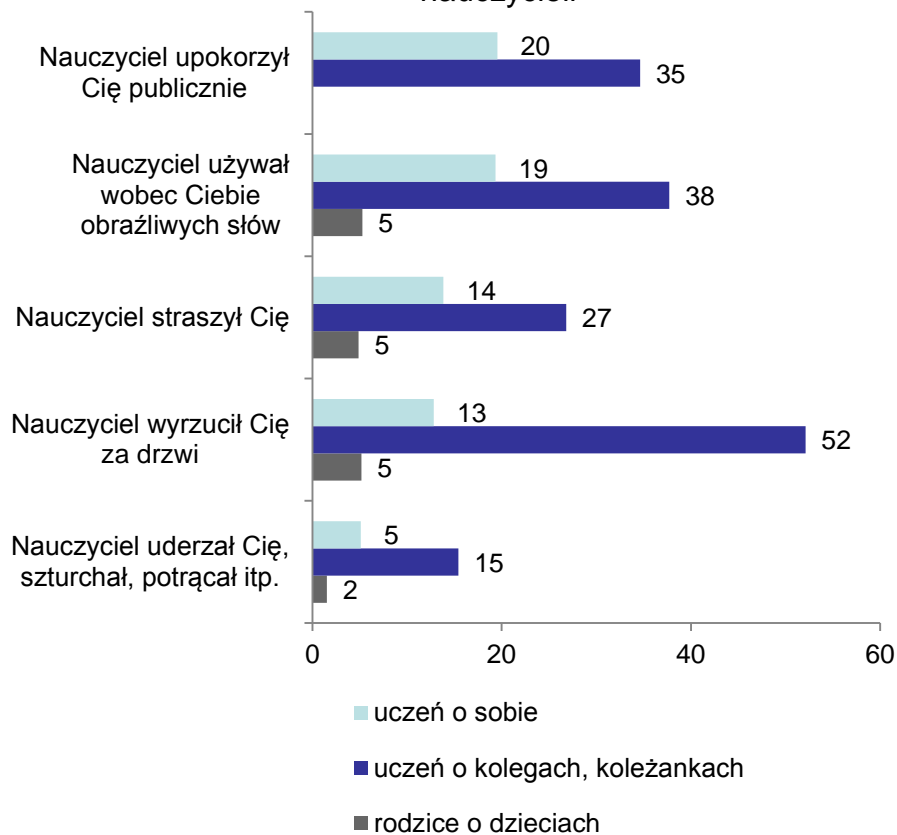
- Fala:
 - **Jeśli jest dostrzegana, to raczej przez nauczycieli ze szkół podstawowych (42% zaobserwowało jej przejawy, zazwyczaj 1-2 razy w roku) lub gimnazjów (26% widziało jej przejawy),** podczas gdy w szkołach ponadgimnazjalnych niemal wszyscy nauczyciele (94%) nigdy jej nie dostrzegli
- Dręczenie/zastraszanie:
 - Ten problem również **dostrzegany jest głównie przez nauczycieli ze szkół podstawowych lub gimnazjów (34-35% nauczycieli z tych typów szkół zaobserwowało to zjawisko),** podczas gdy w szkołach ponadgimnazjalnych zdecydowana większość nauczycieli (80%) w ostatnim roku go w ogóle nie zaobserwowała
- Wandalizm
 - **Przejawy wandalizmu (uszkodzenie toalet, wulgaryzmy na ścianach) dostrzegają najczęściej nauczyciele z gimnazjów (43% nauczycieli) i szkół ponadgimnazjalnych (39%) niż ci ze szkół podstawowych (25%).**

Przemoc w szkole

PRZEMOC W RELACJI UCZEŃ-NAUCZYCIEL

Przemoc nauczycieli wobec uczniów

Przemoc nauczycieli w stosunku do uczniów
Odsetek uczniów, którzy doświadczyli różnych typów agresji nauczycieli

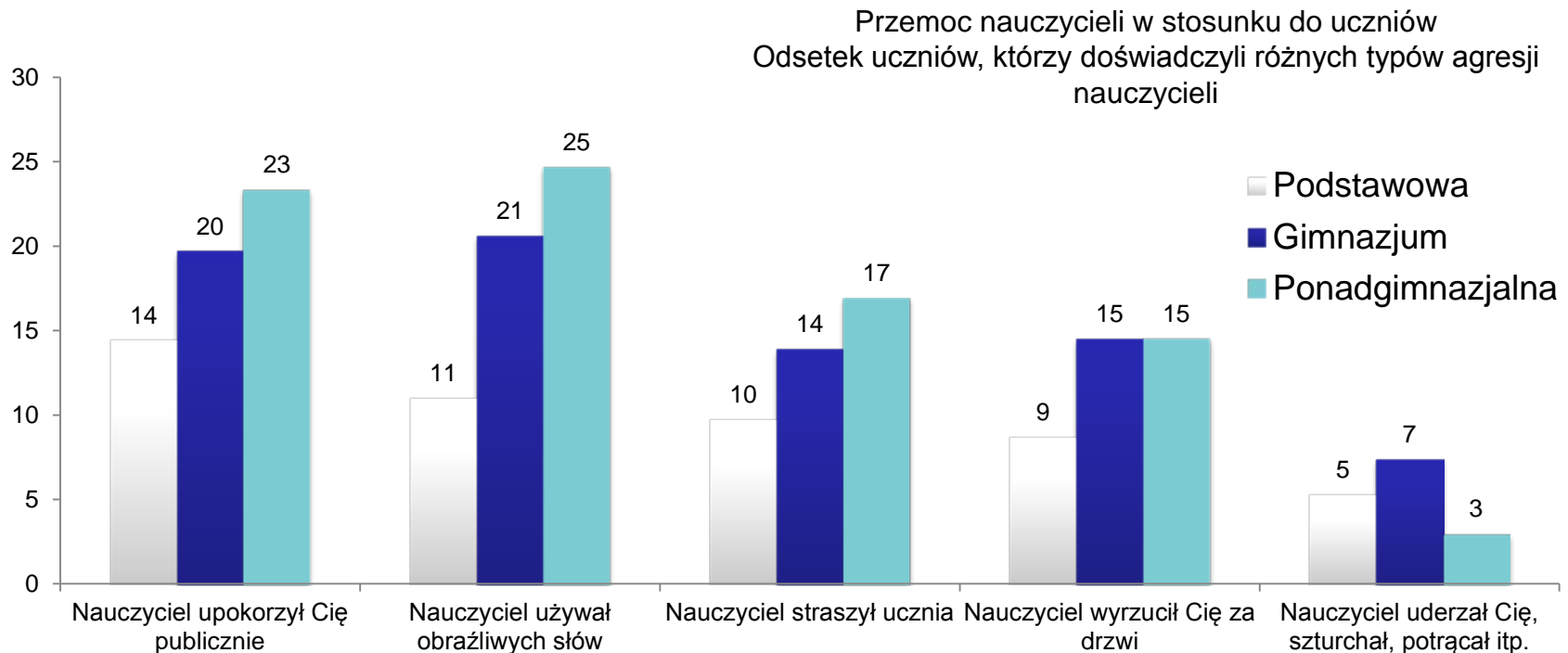

- **Jedna piąta uczniów (20%) doświadczyła upokorzenia przez nauczyciela**, podobna grupa twierdzi, że **nauczyciel używał wobec nich obraźliwych słów**.
- Niepokojące jest, że **jeden na siedmiu uczniów (14%) był przez nauczyciela straszony**, a **co dwudziesty uczeń (5%) doświadczył ze strony nauczyciela agresji fizycznej** (był szturchnięty, potrącony, a nawet uderzony).
- Wyrzucanie za drzwi nie jest powszechnie stosowane, niemniej nie jest to zachowanie w polskich szkołach nieobecne, jako że doświadczyło go 13% uczniów.
- Podobnie jak w przypadku przemocy między uczniami, **rodzice często nie wiedzą o tym, że ich dzieci są ofiarami przemocy ze strony nauczycieli**. Jedynie co dwudziesty rodzic (5%) twierdzi, że w stosunku do jego dziecka jakiś nauczyciel używał obraźliwych słów, podczas gdy faktycznie tego rodzaju agresji doświadczył co piąty uczeń (19%).

Przemoc nauczycieli wobec uczniów

Różnice między typami szkół

- **Przemoc nauczycieli wobec uczniów wydaje się być bardziej powszechna w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych niż w szkołach podstawowych.** Może to wynikać z nasilania się konfliktów w relacjach uczniowie-nauczyciele, rosnących wymagań wobec uczniów, ale też być może z rozwijającego się poczucia tożsamości i idącej za tym większej wrażliwości uczniów starszych na zachowania nauczycieli.
- Jedynie przemoc fizyczna nauczycieli względem uczniów jest nieco bardziej powszechna wśród najmłodszych uczniów niż wśród najstarszych.

Przemoc uczniów wobec nauczycieli

Odsetek nauczycieli, którzy doświadczyli danego typu agresji oraz odsetek nauczycieli, których współpracownicy mieli podobne doświadczenia

Niemal połowie nauczycieli (45%) zdarzyło się, że ich polecenia były ignorowane do tego stopnia, że prowadzenie lekcji stało się niemożliwe, a nieco mniejszą grupę (42%) prowokowano, aby doprowadzić ich do wybuchu gniewu.

- Wydaje się, że **te dwa rodzaje agresji uczniowskiej są stałym elementem szkolnej rzeczywistości**. Wysoki odsetek nauczycieli, którzy słyszeli o podobnych przypadkach potwierdza tę obserwację. Niekiedy zapewne takie agresywne zachowania stają się elementem procesu „testowania” nauczyciela, ustalania granic w relacji nauczyciel-uczeń.
- Bardziej niepokojące wydaje się, że **jedna piąta nauczycieli (19%) była przez uczniów obrażana**.
- Niewielka grupa nauczycieli (1-4%) doświadczyła agresji zapośredniczonej przez nowe technologie (cyber-agresji), a więc otrzymali obraźliwe SMSy, e-maile. **Bardziej drastyczne formy agresji oraz agresja o charakterze seksualnym (prowokowanie, zaczepianie) są w polskich szkołach nieobecne**.
- **Wszystkie typy przemocy uczniów wobec nauczycieli są bardziej powszechne w gimnazjach niż w szkołach podstawowych i ponadgimnazjalnych**, N=883

Atmosfera w szkole

RELACJE MIĘDZY RODZICAMI A SZKOŁĄ

Zaangażowanie rodziców w sprawy szkoły – ocena rodziców

Jak określił(a) by Pan(i) swoje kontakty ze szkołą? Czy utrzymuje Pan(i) ścisły kontakt ze szkołą swojego dziecka, czy raczej luźny, sporadyczny?

Zdecydowana **większość (71%)** rodziców dzieci w wieku szkolnym określa swój kontakt ze szkołą dziecka jako **ściśły lub bardzo ściśły**. Jednocześnie jedynie niecała 1/3 twierdzi, że wie o wszystkim co się dzieje w szkole.

- Kobiety mają zdecydowanie ściślejszy związek ze szkołą dziecka niż mężczyźni – aż 83% z nich wskazuje na związek ściśły lub bardzo ściśły, wśród panów ten odsetek wynosi jedynie 59%. Jako bardzo luźny swój kontakt ze szkołą określało 12% ojców i jedynie 2% matek.
- W porównaniu z badaniem z roku 2006 opinie rodziców prawie się nie zmieniły.
- Jednocześnie **blisko 40% rodziców uważa, że jeśli ich dziecko dobrze się uczy i zachowuje, nie mają potrzeby spotykać się z nauczycielami.**

Czy zgodzi się Pan(i) ze stwierdzeniem: jeśli moje dziecko dobrze się uczy i zachowuje, nie mam potrzeby spotykać się z nauczycielami?

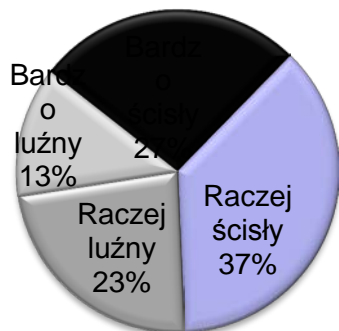
- zdecydowanie się zgadzam
- raczej się zgadzam
- raczej się nie zgadzam
- zdecydowanie się nie zgadzam

2011: N=428
2006: N=554

2011

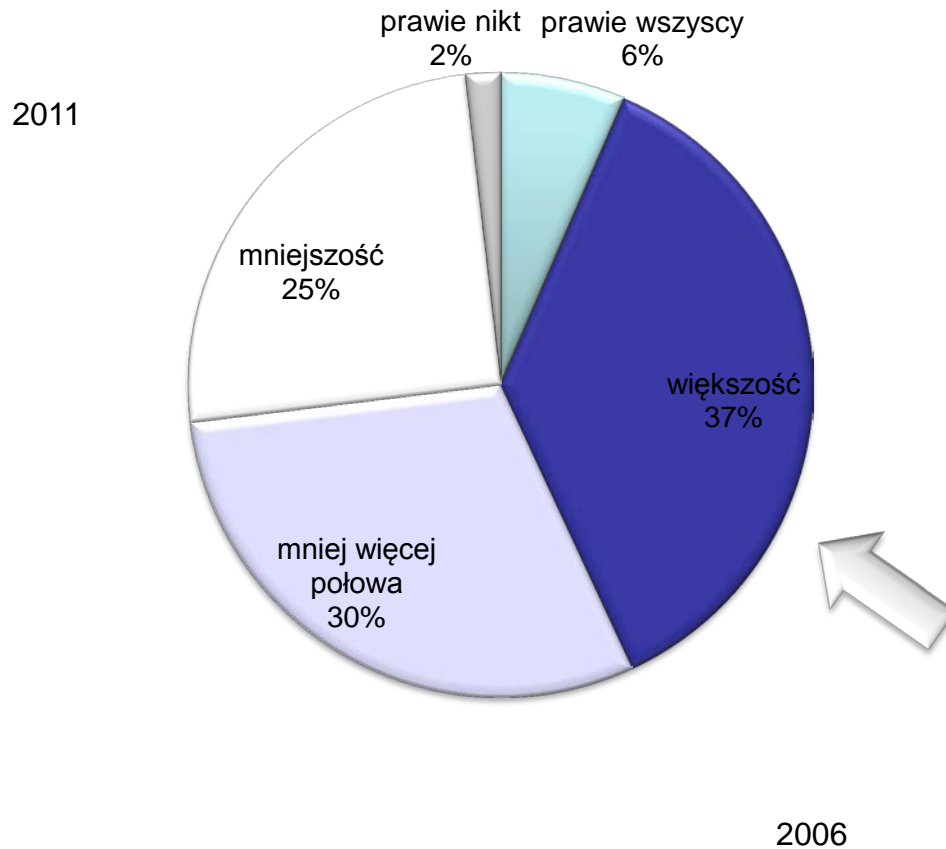

2006

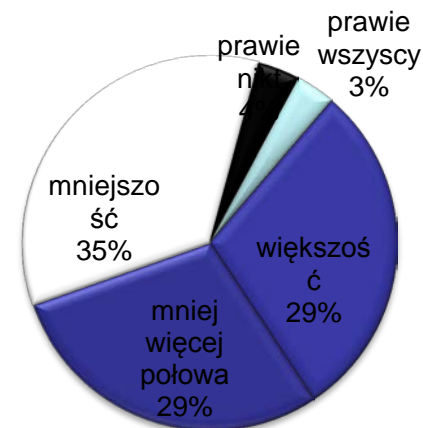

Zaangażowanie rodziców w sprawy szkoły – ocena nauczycieli(1/2)

Jak ocenia Pana(i) zaangażowanie się rodziców w sprawy szkoły? Jaka część rodziców, w Pana(i) odczuciu, interesuje się tym, co się dzieje w szkole?

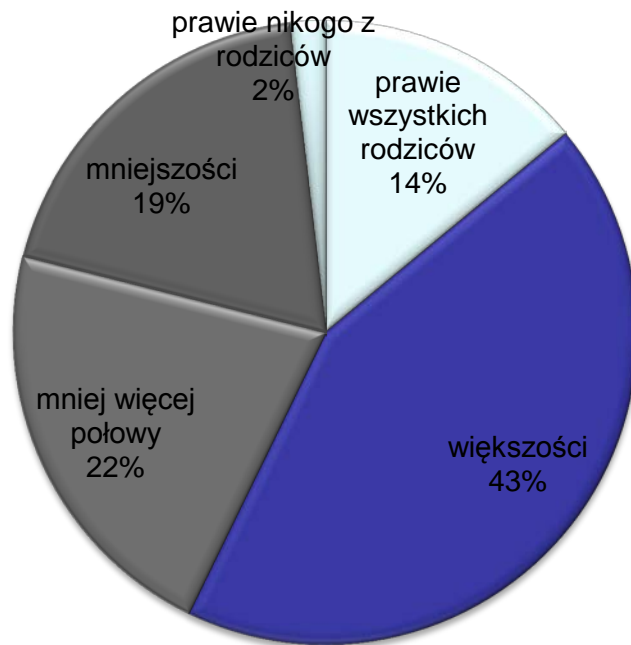

- Opinia nauczycieli na temat zaangażowania rodziców w sprawy szkoły jest zróżnicowana. Największa grupa (37%) uważa, że tym co dzieje się w szkole interesuje się większość rodziców. Niewiele mniej (30%) wskazuje na mniej więcej połowa. Według co czwartego nauczyciela jest tak z mniejszością rodziców.
- W porównaniu z rokiem 2006 nastąpiły tu pewne zmiany. Największa dotyczy odsetka nauczycieli wybierających odpowiedź „mniejszość” – spadł on o 10 p.p. Równocześnie wzrósł odsetek odpowiedzi „większość” (w 2006 roku wynosił 29%)

Zaangażowanie rodziców w sprawy szkoły – ocena nauczycieli(2/2)

Czy ma Pan(i) poczucie, że może Pan(i) liczyć na rodziców, na ich wsparcie i pomoc w trudnych sytuacjach wychowawczych?

- Nauczyciele mają lepsze zdanie o wsparciu rodziców w sytuacjach kryzysowych niż o ich codziennym zaangażowaniu. Ponad połowa nauczycieli uważa, że w trudnych sytuacjach wychowawczych może liczyć na wsparcie i pomoc prawie wszystkich (14%) albo większości rodziców.
- Dla porównania w roku 2006 dwie trzecie (67%) nauczycieli miało poczucie, że w większości przypadków mogą liczyć na wsparcie i pomoc rodziców w trudnych sytuacjach wychowawczych. *

2011: N=883

2006: N=900

*Brzmienie pytania zostało w 2007 roku zmienione, więc nie jest możliwe bezpośrednie porównanie

Podsumowanie

- ↘ przemoc: powszechna przemoc werbalna, rodzice nieświadomi problemów dzieci
 - ↘ skala: brak zmian 2006-2011
- ↘ atmosfera: poprawa atmosfery w szkołach od 2006 roku

Podsumowanie (1/4)

↘ skala: brak zmian
2006-2011

↘ przemoc:
powszechna
agresja werbalna

- Jeśli chodzi o skalę przemocy, to nie nastąpiły wyraźne zmiany od 2006 roku. Zastosowanie tej samej procedury doboru próby oraz takiego samego pytania kwestionariuszowego pozwala na dokonywanie porównań i określenie dynamiki zjawiska w ciągu ostatnich lat. Wyniki świadczą o braku zmian, z delikatnym wzrostem skali przemocy werbalnej, relacyjnej oraz wymuszeń (o charakterze niematerialnym).
- W polskich szkołach bardzo powszechna jest przemoc werbalna: wyzywanie, wyśmiewanie, obraźliwe komentarze na temat rodziny itp.
- Cyberbullying oraz przemoc seksualna, o które zapytano w tym roku po raz pierwszy, są w polskich szkołach obecne, chociaż nie tak powszechne jak przemoc werbalna.
- Przemoc materialna, a więc kradzieże, niszczenie własności uczniów, wymuszenia finansowe (zmuszanie do kupowania czegoś za pieniądze ucznia) występuje w szkołach dość często – problem ten dotyczy co dziesiątego ucznia.

Podsumowanie (2/4)

- Zjawisko przemocy widzi zupełnie inaczej młodzież, a inaczej dorośli
 - Młodzi ludzie doświadczają różnorodnych zachowań agresywnych, ale zazwyczaj nie uważają przemocy za bardzo poważny problem i ogólnie czują się w szkole bezpiecznie.
 - Tymczasem dorośli Polacy zapytani o ogólny obraz szkoły oceniają ją pod względem bezpieczeństwa dramatycznie źle, a jednocześnie wiedzą bardzo niewiele o tym, co faktycznie dzieje się z ich dziećmi. Rodzice są często nieświadomi, że ich dzieci są ofiarami różnych rodzajów przemocy, że mają konflikty z nauczycielami i innymi uczniami. Ich brak wiedzy może wynikać między innymi z tego, że ogólnie nie odczuwają oni potrzeby częstych kontaktów ze szkołą.
 - Nauczyciele często są przekonani, że przemoc jest zjawiskiem występującym sporadycznie, kilka razy w roku, tymczasem z odpowiedzi uczniów wynika, że część zachowań agresywnych jest powszechna.

↘ rodzice nieświadomi problemów dzieci

↘ nauczyciele nie doceniają skali problemu

Podsumowanie (3/4)

↘ atmosfera: poprawa atmosfery w szkołach od 2006 roku

- Uczniowie zazwyczaj lubią chodzić do szkoły i dobrze oceniają atmosferę w niej panującą. Ocena atmosfery jest lepsza niż 5 lat temu.
- W ocenie atmosfery szkolnej występują duże różnice między poziomami szkoły - najlepiej oceniają atmosferę szkolną uczniowie podstawówek, a najgorzej - uczniowie szkół ponadgimnazjalnych.
- Rodzice i nauczyciele idealizują atmosferę w szkołach. W przypadku rodziców warto podkreślić, że o ile ogólnie oceniają bezpieczeństwo w polskich szkołach bardzo źle, o tyle w szkole ich dziecka jest ich zdaniem zdecydowanie bezpiecznie.
- Opinie nauczycieli o stosunku uczniów do nich, do nauki oraz wzajemnych relacjach między uczniami są raczej pozytywne i istotnie poprawiły się w ciągu ostatnich 5 lat.

↘ atmosfera: w szkołach miło, ale na lekcjach nudno

- Wśród wymienianych przez uczniów trzech najczęściej doświadczanych uczuć w szkole jest pozytywne uczucie związane z życiem towarzyskim (przekonanie, że szkoła jest miejscem spotkań z przyjaciółmi) oraz negatywne uczucia związane z procesem uczenia się: nuda i strach przed niektórymi lekcjami.

Podsumowanie (4/4)

↘ atmosfera: relacje z
uczniami i
nauczycielami – i
dobre, i złe

- Uczniowie mają w szkole zarówno przyjaciół, jak i "wrogów". Warto wspomnieć, że jedynie jeden na trzech uczniów nie miał w ostatnim czasie żadnego konfliktu z innymi uczniami z klasy.
- Uczniowie mają zarówno takich nauczycieli, których lubią i szanują jak i takich, których najchętniej by unikali - to ostatnie stwierdzenie dotyczy szczególnie uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Stosunkowo często zdarzają się konflikty uczniów z nauczycielami i jest to zjawisko niemal całkowicie niedostrzegane przez rodziców.
- Uczniowie dobrze oceniają swoich nauczycieli pod względem wiedzy, szacunku do uczniów i jasnego określenia zasad panujących na lekcji. Gorzej oceniane są zdolności pedagogiczne nauczycieli - umiejętność dobrego tłumaczenia oraz to, czy starają się ich porwać i zarazić entuzjazmem
- Rodzice określają na ogół swój kontakt ze szkołą dziecka jako ścisły. Jednocześnie rzadko wiedzą, co dzieje się w szkole ich dziecka i raczej nie odczuwają potrzeby kontaktu z nauczycielami, gdy dziecko dobrze się uczy i zachowuje. Potwierdza to badanie nauczycieli - mają oni lepsze zdanie o wsparciu ze strony rodziców w sytuacjach kryzysowych niż o ich codziennym zaangażowaniu.

↘ rodzice i szkoła:
kontakt - tak, ale nie na
co dzień

Dziękuję